

สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

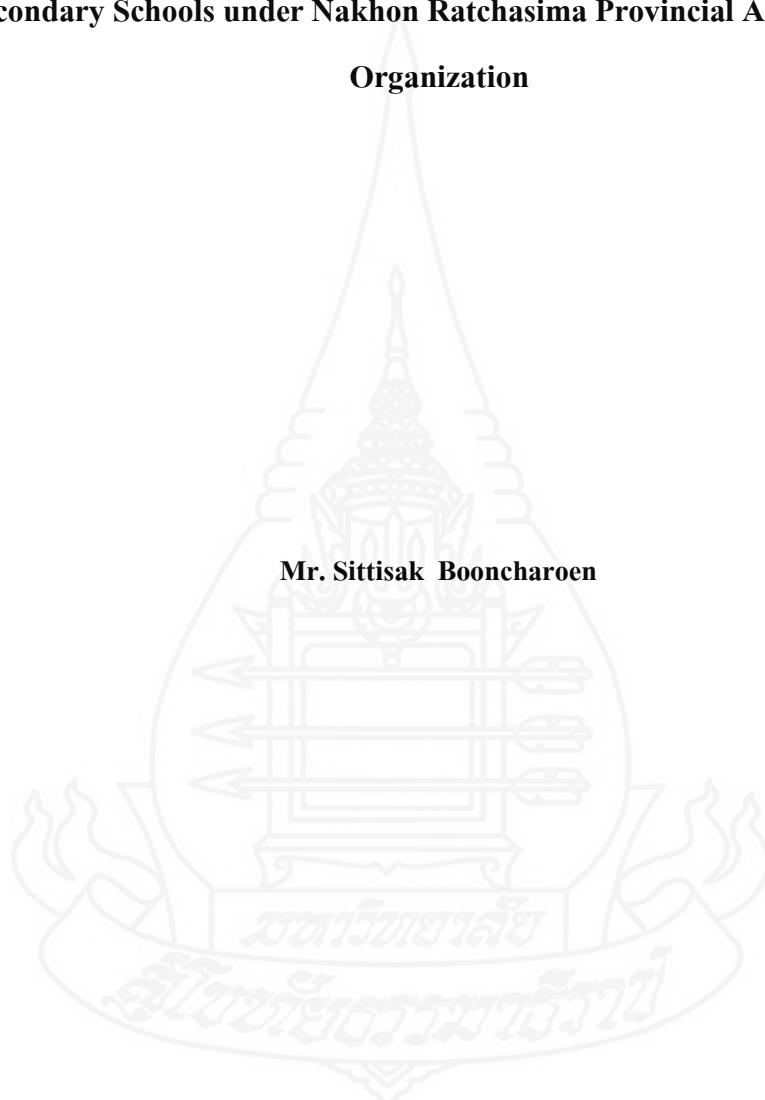
นายสิทธิศักดิ์ บุรณ์เจริญ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

**The State and Problems of and Needs for Instructional Media of Music Teachers
in Secondary Schools under Nakhon Ratchasima Provincial Administration
Organization**

Mr. Sittisak Booncharoen

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
ชื่อและนามสกุล นายสิทธิศักดิ์ บุรณ์เจริญ
แขนงวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการค้นคว้าอิสระ สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ผู้ศึกษา นายสิทธิศักดิ์ บุรณ์เจริญ รหัสนักศึกษา 2532700909

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ได้แก่ ครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี พบว่า ครูผู้สอนดนตรีใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับมาก โดยเน้นการวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ การเรียนการสอน มีการใช้สื่อการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด มีการดำเนินการใช้สื่อตามลำดับขั้นตอนในแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนและมีการประเมินสื่อการสอนจากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละภาคเรียนตามลำดับ (2) ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี พบว่า ครูผู้สอนดนตรีมีปัญหาการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่พบมาก คือ ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความคงทนถาวร ขาดการจัดอบรมเพื่อพัฒนาสื่อการสอนวิชาดนตรี ขาดความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี และขาดความรู้ในการดูแลรักษาวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรี และ (3) ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี พบว่า ครูผู้สอนดนตรีต้องการสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการมากที่สุดคือ ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ต้องการงบประมาณในการผลิตและจัดซื้อสื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ และสื่อการสอนที่ต้องการมากที่สุดคือสื่อมัลติมีเดีย

คำสำคัญ สื่อการสอน ดนตรี มัธยมศึกษา

Independent Study title: The State and Problems of and Needs for Instructional Media of Music Teachers in Secondary Schools under Nakhon Ratchasima Provincial Administration Organization

Author: Mr. Sittisak Booncharoen; **ID:** 2532700909;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Taweewat Wattanakuljaroen, Assistant Professor;

Academic year: 2012

Abstract

The purposes of this study were to study the states and problems of and needs for instructional media of music teachers in secondary schools under Nakhon Ratchasima Provincial Administration Organization.

The research population comprised 300 music teachers in secondary schools under Nakhon Ratchasima Provincial Administration Organization in the second semester of the 2012 academic year. The employed research instrument was a questionnaire. Statistics for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that (1) regarding the states of instructional media usage of music teachers, it was found that the music teachers used instructional media at the high level, with the emphases on planning and readiness preparation before using the media; using instructional media to relate to objectives of the instruction; the printed material media were used most often; the use of instructional media was in accordance with the steps in the plan for using them; and there was evaluation of instructional media from the analysis of learning achievement outcomes in each semester, respectively; (2) regarding the problems of instructional media usage of music teachers, it was found that music teachers had problems of instructional media usage at the moderate level, with the most often found problems being the following: the lack of permanent music equipment and instructional media; the teachers' lack of in-service training on how to develop music instructional media; the teachers' lack of understanding on organizing learning activities with the use of music instructional media; and the teachers' lack of knowledge on maintenance of music instructional media; and (3) regarding the needs for instructional media of music teachers, it was found that music teachers' needs for music instructional media were at the high level, with the following needs being at the highest level: the need for in-service training on using instructional media; the need for budgets for production and purchase of instructional media; and the most needed instructional media being the multi-media for music instruction.

Keywords: Instructional media, Music, Secondary education

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้แนวคิดและคำแนะนำในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้

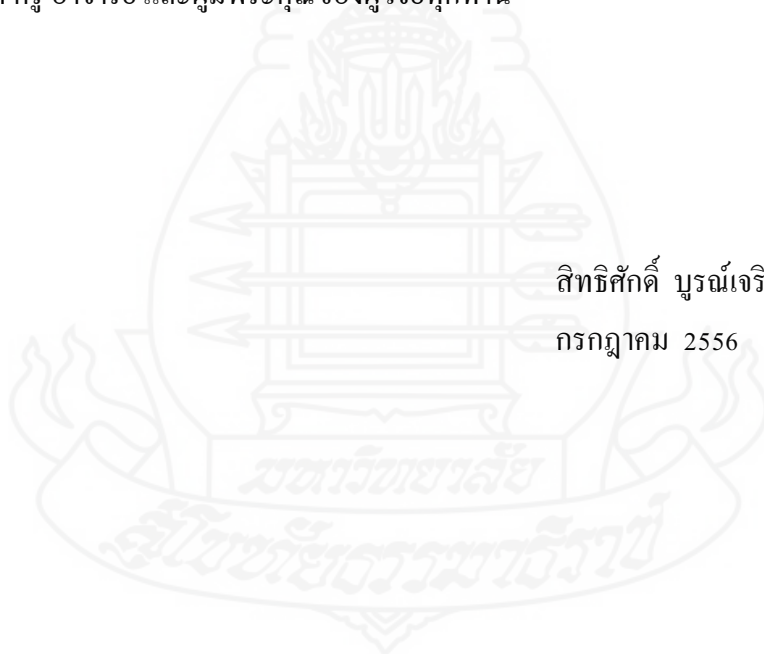
ขอขอบคุณ ดร.วราภรณ์ สีนถาวร ดร.ภาคภูมิ หมี่เงิน และ ดร.วัชรီ เพชรวงษ์ ที่ให้ความกรุณาแนะนำและความช่วยเหลือทางด้านตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบคุณต่อผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง ลูกหลาน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่านซึ่งไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้ทั้งหมดที่เป็นกำลังใจในการทำงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการวิจัยฉบับนี้ ขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณของ บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

สิทธิศักดิ์ บุรณ์เจริญ

กรกฎาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายของสื่อการสอน	10
ความสำคัญของสื่อการสอน	11
คุณค่าและประโยชน์ของสื่อการสอน	13
ประเภทของสื่อการสอน	14
สื่อการสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา	21
การจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากร	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา	49
ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา	53
ตอนที่ 4 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา	58
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอน ของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา	65
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย	67
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	76
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย	77
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
ค ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม	91
ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	95
ประวัติผู้ศึกษา	104

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตารางที่ 4.2 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โดยภาพรวม	49
ตารางที่ 4.3 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับการวางแผน และการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน	50
ตารางที่ 4.4 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับการดำเนินการ ใช้สื่อการเรียนการสอน	51
ตารางที่ 4.5 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับการประเมิน การใช้สื่อการเรียนการสอน	52
ตารางที่ 4.6 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับประเภทของ สื่อการสอนที่ใช้	53
ตารางที่ 4.7 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โดยภาพรวม	53
ตารางที่ 4.8 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับปัญหา การใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านวัสดุ	54
ตารางที่ 4.9 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับปัญหา การใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านอุปกรณ์	55
ตารางที่ 4.10 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับปัญหา การใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านบุคลากร	56
ตารางที่ 4.11 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับปัญหา การใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ	57
ตารางที่ 4.12 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โดยภาพรวม	58
ตารางที่ 4.13 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับความต้องการ ประเภทของสื่อการสอน	59
ตารางที่ 4.14 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์	59
ตารางที่ 4.15 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับสื่อ ใสดทัศน์	60
ตารางที่ 4.16 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับสื่อเสียง	60
ตารางที่ 4.17 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับสื่อภาพนิ่ง	61
ตารางที่ 4.18 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับสื่อภาพเคลื่อนไหว	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.19 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์	62
ตารางที่ 4.20 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับสื่อชุดการสอน	62
ตารางที่ 4.21 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับสื่อ เครื่องมือ/อุปกรณ์สื่อโสตทัศน	63
ตารางที่ 4.22 ความต้องการการพัฒนาความรู้ของครูผู้สอนดนตรีเพื่อการใช้สื่อการสอน	64
ตารางที่ 4.23 ความต้องการการสนับสนุนจากสถานศึกษาของครูผู้สอนดนตรี	64

ฉ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองกรวยแห่งประสบการณ์ 20

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ อีกทั้งมาตรา 28 (5) และ (6) ได้กล่าวถึงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติยังได้เห็นความสำคัญของ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยกล่าวไว้ใน หมวด 9 มาตรา 64 ว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุน การผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการ แข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม มาตรา 65 กล่าวว่า ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ และ มาตรา 66 กล่าวว่า ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการ พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ก: 13-30)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นการตอบสนองต่อผู้เรียนในสองลักษณะ คือ การเรียนการสอนเป็นเป็นกลุ่มและการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล ด้วยการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาใช้อย่างมากมายหลายประเภท เข้ามาในรูปของสื่อการเรียนการสอน แบบเทคนิควิธีการ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการศึกษาระบบทางไกล เครื่องช่วยการเรียนรู้ การศึกษาแบบศูนย์การเรียน การศึกษาที่ใช้เครื่องช่วยสอนประกอบหรือการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Learning How to Learn) มากที่สุด ช่วยลดการพึ่งพาครูอาจารย์ลง เน้นความแตกต่างระหว่างผู้คนนั้น จำเป็นต้องเอาเทคโนโลยีการสอนที่มีศักยภาพในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ในรูปแบบนั้นได้ และสามารถประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละรายวิชาด้วย จึงถือเป็นการตอบสนองนโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ได้กล่าวถึง เทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยระบุไว้อย่างชัดเจนในเรื่องการจัดสรร ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา เห็นได้จากการเล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีการศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (ทิพวรรณ ศรีตัมภวา 2553: 1) ในการเรียนการสอนวิชาดนตรี สื่อการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่ง เพราะสามารถช่วยให้เด็ก ได้เรียนรู้อย่างรวดเร็วเข้าใจชัดเจน (วิภาพร อำไพพิทักษ์วงศ์ 2552: 2) ดังนั้น สื่อการสอนดนตรีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอนวิชาดนตรีเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดนตรีมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรกำหนด

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา กล่าวคือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่างๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ สำหรับสาระดนตรีมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ห้วงพาทย์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณี วัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

(กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 182) สื่อการสอนนับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอนนับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เนื่องจากสื่อการสอนเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับผู้สอนที่ต้องการ ไม่ว่าสื่อชิ้นนั้นจะเป็นสื่อรูปแบบใดก็ตาม ล้วนแล้วแต่เป็นทรัพยากรที่จะสามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ในการใช้สื่อการสอนนั้นผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะและคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิด เพื่อเลือกสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การสอน และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบในการใช้สื่อด้วย ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กิดานันท์ มลิทอง: 2546:80)

สภาพที่พึงประสงค์ด้านสื่อการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา กล่าวคือ สื่อการสอนมีความสำคัญต่อวงการศึกษาเป็นอย่างยิ่งในสถาบันการศึกษาทุกระดับ เป็นสิ่งถ่ายทอดเนื้อหาสาระเป็นรูปธรรมให้เกิดขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการของตนเอง และผู้สอนสามารถนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้สร้างความเข้าใจเป็นรูปธรรมของเนื้อหาการเรียนรู้อีกด้วยภายในห้องเรียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 56) ดนตรีเป็นศิลปะที่เน้นการใช้เสียงเป็นสื่อธรรมชาติ ดนตรีจึงมีลักษณะเป็นนามธรรมไม่ขึ้นอยู่กับโลกแห่งปรากฏการณ์ เช่น ไฟฟ้าเสียงฟ้าร้อง เสียงน้ำไหล หรือเสียงที่เกิดจากการกระทบระหว่างของสองสิ่งยังไม่อาจจะเรียกว่าเป็นเสียงของคนตรี ความลึกซึ้งในเสียงเพลงความคิดและจินตนาการจะมีความสัมพันธ์กับลีลาของเพลง ย่อมต้องอาศัยการร้อยกรองของระดับเสียงนั้นๆ ให้เกิดความงาม ความไพเราะ สอดแทรกด้วยอารมณ์และการสร้างสรรค์ ดนตรีเป็นปรากฏการณ์ในสังคมของมวลมนุษย์ เกิดขึ้นจากแรงกระตุ้นแรงการสร้างสรรค์ที่มีอยู่พร้อมในจิตใจของคีตกวี และถ่ายทอดความงามนั้นออกมา (เกียรติ บุญเจือ 2518 อ้างถึงใน อัครายุทธ ลุนเสนา 2552: 1) จากลักษณะของดนตรีที่มีความเป็นนามธรรม สื่อการสอนสำหรับดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนดนตรีมีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นของผู้สอนที่ควรศึกษาค้นคว้าว่ามีสื่ออะไรบ้างที่นำมาใช้สอนดนตรี และควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด สื่อการสอนที่ใช้กันอยู่เสมอได้แก่ บทเพลง แผนภูมิและแผนภาพ เครื่องดนตรี สื่อประเภทเสียง สิ่งพิมพ์ และสื่อประเภทอื่น เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน แถบภาพ สไลด์ เป็นต้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ 2544: 26)

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือ สื่อการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากต่อการศึกษานับว่าเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนดนตรี เพราะสื่อการสอนเป็นตัวกลางที่ผู้เรียนสามารถใช้ประสาทสัมผัส

เพื่อให้มีการพัฒนาศักยภาพในทุกๆ ด้าน และเข้าถึงความรู้ที่ตนเองสามารถที่จะรับรู้ได้ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี เป็นวิชาทักษะ บางโรงเรียนไม่มีครูสอนดนตรีที่จบวิชาเอกดนตรี หรือบางครั้งครูผู้สอนดนตรีต้องไปราชการ ทำให้การถ่ายทอดความรู้หรือการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนบางคนทำความเข้าใจได้ยากและเรียนไม่ทัน เพื่อให้เกิดผลดีกับครูผู้สอนและผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีการใช้สื่อการสอน ที่รวมถึงเทคนิควิธีการ และเทคโนโลยีมาช่วยเสริมสร้าง เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เรียน

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านสื่อการสอนวิชาดนตรีในระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนทุกสาขาวิชาจะประสบความสำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือไม่ นอกจากตัวผู้เรียนแล้วครูเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมในการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ ครูเป็นผู้แนะนำถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์สำหรับเป็นแนวทางในการเรียนรู้ของนักเรียน การนำสื่อการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ปัจจุบันครูต้องสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและมีความมั่นใจในการสอน สนับสนุนและแนะนำนักเรียนได้ การพัฒนาครูนั้นจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันต่อกระแสความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อแนะนำและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ประสิทธิ์ ใหมเพียรวงศ์ (2552: 1) กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาวิชาดนตรีในปัจจุบันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก ในการเรียนการสอนและใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย พร้อมทั้งจัดแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้างานด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้ฟังมาเป็นการฝึกพูด ฝึกกระทำ ฝึกใช้ความรับผิดชอบ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาเป็นต้นไป จากความคิดดังกล่าว จึงได้เกิดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูและนักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน โดยอาศัยสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือการเรียนรู้ที่หลากหลาย และรวมทั้งใช้เทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมในรูปแบบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างกันไป เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ที่วางไว้” แต่สภาพที่เป็นปัจจุบันครูผู้สอนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารจังหวัดนครราชสีมา มีการผลิตสื่อการสอน ใช้สื่อการสอน และเผยแพร่สื่อการสอนวิชาดนตรีน้อย

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือ

คำปุน บุญแสน (2550:1-2) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีว่า “การเรียนการสอนสาระดนตรีมีปัญหาอุปสรรคหลายอย่าง ที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านดนตรี ไม่บรรลุเป้าหมายและจุดประสงค์ที่วางไว้ ปัญหาแรก คือ ครูหรือ

บุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องดนตรี โรงเรียนขาดวัสดุ สื่อ อุปกรณ์การเรียนดนตรีเครื่องดนตรีต่างๆ ไม่ครบ ไม่เพียงพอกับความต้องการของจำนวน ผู้เรียน นอกจากนี้ ยังขาดเอกสารคู่มือ และแผนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการวิธีการ เรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของสาระดนตรี ขาดการส่งเสริมทั้งด้านงบประมาณและให้ความรู้กับบุคลากร ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระดนตรี ไม่บรรลุตามจุดประสงค์ ที่วางไว้ การเรียนรู้แบบดั้งเดิมไม่ค่อยยึดหลักการสอน ไม่มี โน้ต แต่สอนหรือให้เล่นดนตรีแบบให้ฟังเสียงดนตรีและให้เล่นตามเสียงดนตรีหรือเพลงนั้น ๆ ซึ่ง ทำให้การเรียนรู้เป็นไปได้ช้าและอยาก นักเรียนไม่ชอบเรียนดนตรีเพราะคิดว่าการเรียนวิชาดนตรี นั้นเรียนเข้าใจอยากผู้เรียนต้องมีพรสวรรค์ ต้องร้องเพลงเก่งท่องโน้ตได้ และต้องฝึกซ้อมเป็นประจำ และวิชาสาระดนตรี ขาดการส่งเสริมการสนับสนุนด้านงบประมาณ ผู้บริหารไม่เห็น ความสำคัญและความจำเป็นทางด้านนี้ ในการจัดซื้ออุปกรณ์และเครื่องดนตรี ซึ่งดนตรีแต่ละอย่าง แต่ละชุดมีราคาแพง แต่งบประมาณมีจำกัดจึงทำให้การจัดซื้อหาอุปกรณ์จะได้ไม่ถี่ขึ้น และที่สำคัญ ที่สุด คือ แต่ละสถานศึกษาขาดครูหรือบุคลากรผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญ ทางด้านดนตรี สื่อและอุปกรณ์ตลอดจนแผนการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่เอื้ออำนวย และ จูงใจผู้เรียนในหลายๆ สถานศึกษามีเครื่องดนตรีแต่ไม่มีครูสอน จึงทำให้เครื่องดนตรีถูกเก็บไว้จน เก่าและชำรุด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ได้ผลตาม จุดประสงค์ที่วางไว้” อีกทั้งในปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เป็น แรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้สื่อการสอน รวมทั้งบทบาทหรือพฤติกรรมของ ครูผู้สอนที่ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทำให้ครูผู้สอนบางคนขาดความรู้และทักษะในการใช้สื่อ การสอน หรือประสบปัญหาอีกหลายประเด็นจนไม่สามารถนำสื่อการสอนมาใช้ได้อย่างเต็มที่

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านสื่อการสอนวิชาดนตรีใน โรงเรียนมัธยมศึกษา กล่าวคือ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี บางโรงเรียนขาดแคลนหรือไม่มีอุปกรณ์การเรียนดนตรี ส่วนด้าน ครูผู้สอนมักใช้การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ในระหว่างการสอนภาคทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติ โดยไม่ได้ใช้สื่อการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้ มีครูผู้สอนส่วนหนึ่งขาด ความรู้ความสามารถในการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครราชสีมาต่อไป

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

ปัจจุบันตาม โรงเรียนต่างๆ ได้มีการนำสื่อการเรียนการสอนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น จากผลการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนยังไม่ได้นำมาเป็นแนวทางแก้ปัญหา ทำให้โรงเรียนต่างๆ ก็ยังประสบปัญหาอยู่ ซึ่งล้วนแต่ส่งผลต่อการนำสื่อมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (สมพร นาสมโกชน์ 2549: 1) ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการใช้สื่อการสอนในบางครั้ง และครูส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้สื่อในชั้นเตรียมอุปกรณ์ และการเลือกใช้สื่อ มีสาเหตุจากการขาดแคลนงบประมาณ และไม่มีความสามารถในการผลิตสื่อตัวเอง (จารุวัจน์ สองเมือง 2551: 71)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการใช้สื่อการสอนของครูในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552พบว่ายังไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาแต่อย่างใด แต่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สามารถประยุกต์ใช้กับการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ได้ จำนวน 4 เรื่อง คือ (1) วีระพร จำปาอ่อน (2548) วิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายชั้นตอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (2) สมพร นาสมโกชน์ (2549) วิจัยสภาพปัญหา ความต้องการ และการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนต้นแบบในพื้นที่และโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหา ด้านเทคโนโลยีการศึกษา โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง บุคลากรมีความต้องการด้านเทคโนโลยีการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก บุคลากรมีการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีการศึกษาของโรงเรียนต้นแบบในพื้นที่และโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3) จารุวัจน์ สองเมือง (2551) วิจัยเรื่อง สภาพปัญหา ความต้องการด้านสื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการใช้สื่อการสอนเป็นบางครั้ง ครูส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้สื่อในชั้นเตรียมอุปกรณ์และการเลือกใช้สื่อ (4) ประสิทธิ์ ไหม่เพชรวงศ์ (2552) ศึกษาปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนคาทอลิกในจังหวัดมณฑลนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่าขั้นตอนที่มีปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู คือปัญหาในการออกแบบการใช้สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระวิชา การดูแลรักษา การเตรียมอุปกรณ์ และสาเหตุที่เป็นปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูคือขาดแคลนการสนับสนุนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ไม่มีแหล่งให้ยืม และไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ ความต้องการ

พัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน คือด้านการผลิต และการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ในด้านการอบรมหรือการอบรมเชิงปฏิบัติการ และความต้องการให้ความช่วยเหลือจากโรงเรียนต้นสังกัด ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอนมาก และต้องการสื่อที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน มีสีสันสวยงาม ได้รับความสนใจจากผู้เรียน ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียน สำหรับด้านปัญหา พบว่า มีปัญหาด้านงบประมาณ การบริหารจัดการในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนขาดที่สถานที่เก็บสื่อ และสื่อที่ผลิตใช้เองไม่คงทน

โดยสรุป การนำสื่อการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทั้งหลายของกระบวนการอันได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาวิชา ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่นๆ และสิ่งหนึ่งในองค์ประกอบทั้งหมดนี้ ครูผู้สอนจัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ได้รับการพิจารณาาก่อนสิ่งอื่นใด เพราะในกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นผู้วางแผนดำเนินการในการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และเพื่อให้เกิดผลดีกับครูผู้สอนและผู้เรียน จึงจำเป็นต้องมีการใช้สื่อการสอนที่รวมถึงเทคนิค วิธีการ และเทคโนโลยีการสอน เข้ามาช่วยเสริมสร้างเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เรียน

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยคิดจะดำเนินการวิจัยเพื่อช่วยแก้ปัญหา

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพราะนอกจากสื่อการสอนมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว การประสบปัญหาทางด้านการขาดแคลนครู คุณค่าของสื่อการสอนอาจช่วยลดหรือแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ แต่การใช้สื่อการสอนในแต่ละโรงเรียนมีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไปตามสภาพความพร้อม สภาพการปฏิบัติงานและปัญหาที่พบในแต่ละโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่ครูผู้สอนคนตรี จึงทำการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการการใช้สื่อการสอน โดยศึกษาความคิดเห็นครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการสื่อการสอน โดยภาพรวมเพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญในการนำไปใช้วางแผน การกำหนดนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาวิธีการดำเนินงานด้านสื่อการสอนวิชาคนตรีของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

2.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

2.2.3 เพื่อศึกษาความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 300 คน

3.3 ขอบเขตเนื้อหาสาระในการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหา 3 ด้าน คือ (1) ด้านสภาพการใช้สื่อการสอน ของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา (2) ด้านปัญหาการใช้สื่อการสอน ของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา และ (3) ด้านความต้องการสื่อการสอน ของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3.4 เครื่องมือดำเนินการวิจัย

แบบสอบถามสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3.5 ระยะเวลาในการทำวิจัย

เดือนมกราคม 2556-เดือนเมษายน 2556

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 **สภาพ** หมายถึง ลักษณะทั่วไปในการดำเนินงานด้าน สื่อการสอนของครูผู้สอน
คนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

4.2 **ปัญหา** หมายถึง ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

4.3 **ความต้องการ** หมายถึง ความต้องการสื่อการสอนวิชาคนตรีของครูผู้สอนคนตรี
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

4.4 **สื่อการสอน** หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการประกอบการสอนเพื่อถ่ายทอด
ความรู้ของครูผู้สอนคนตรีไปยังผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 **ครูผู้สอนคนตรี** หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาคนตรีในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 58 โรงเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปี
การศึกษา 2555

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

5.2 ได้ข้อมูลปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

5.3 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้ (1) ความหมายของสื่อการสอน (2) ความสำคัญของสื่อการสอน (3) คุณค่าและประโยชน์ของสื่อการสอน (4) ประเภทของสื่อการสอน (5) สื่อการสอนคนตรี สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา (6) การจัดการศึกษาในโรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัด นครราชสีมา (7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของสื่อการสอน

สื่อการสอน เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากสื่อเป็นตัวกลางที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการ ดังนั้นผู้สอนจะต้องศึกษารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กับสถานการณ์ และตรงกับวัตถุประสงค์ในการใช้ เพื่อให้ทันกับยุคข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

คำว่าสื่อ มีชื่อเรียกกันหลายแบบ หลายลักษณะ ทั้งนี้ เนื่องจากเครื่องมือ และวัสดุต่างๆ ที่ใช้เป็นสื่อเหล่านี้ มิใช่จะเป็นที่รู้จักใช้กันแต่เฉพาะในวงการศึกษานั้น แต่ในวงการอื่นๆ เช่น ทางธุรกิจ อุตสาหกรรม ทางทหาร ทางการแพทย์ ก็นำเครื่องมือเหล่านี้ไปใช้เช่นเดียวกัน และนอกจากนั้น รูปแบบและลักษณะของเครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษาเองก็มีหลายแบบ หลายประเภท มีชื่อเรียกกันในหลายๆ รูปแบบ เช่น เรียกว่า สื่อ (Media) เรียกว่า โสตทัศนศึกษา (Audio-Visual Education) เทคโนโลยีการสอน (Instructional Technology) แหล่งการเรียนรู้ (Learning Resource) อุปกรณ์การสอน (Hardware) เป็นต้น ถึงแม้จะมีชื่อเรียกไปต่างๆ กัน ซึ่งอาจจะมี ความหมายกว้างขวางมากน้อยต่างกันบ้าง โดยที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543: 111) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ (สิ่งเปลือง) อุปกรณ์ (เครื่องมือที่ไม่ผูกพันง่าย) และวิธีการ (กิจกรรม ละคร เกม การทดลองฯลฯ) ที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติ (อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ทัศนคติ และค่านิยม) และทักษะไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิดานันท์ มลิทอง (2546: 26) ได้ให้ความหมายสื่อการสอนว่า สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้ เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือ หรือช่องทางทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิฑูรย์ (2550: 74) ได้ให้ความหมายสื่อการสอนว่า สื่อการสอน หมายถึง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการและสิ่งของต่างๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางหรือเป็นตัวกลางในการเรียนการสอน สำหรับถ่ายทอดหรือส่งผ่านความรู้ ทักษะและเจตคติ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ประสิทธิ์ ไหมเพ็ชรวงศ์ (2552: 14) ได้ให้ความหมายสื่อการสอนว่า สื่อการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ วิธีการต่างๆ ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนง่ายขึ้นและบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

โดยสรุป สื่อการสอนหมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการต่างๆ ที่ผู้สอนได้นำมาเป็นตัวกลางถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของสื่อการสอน

รัฐกรณ์ คิดการ (2547: 78-79) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนได้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือช่วยในการสอน เมื่อนำสื่อมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอน สอนตามเนื้อหาได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น และถูกต้องมากขึ้น ทำให้ผู้สอนสามารถสอนได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ช่วยให้การบรรยายของผู้สอนลงได้ นอกจากนั้นผู้สอนยังมีเวลาดูแลผู้เรียนที่เรียนอ่อนได้มากขึ้น หรือผู้สอนมีเวลาพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นเครื่องช่วยในการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนใช้สื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ดีขึ้นจากประสบการณ์ที่มีความหมายในรูปแบบต่างๆ ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากขึ้นจากสื่อโดยใช้เวลาน้อยลง สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนและส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉงช่วยให้เกิดความประทับใจจำได้นาน ทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนรู้และช่วยให้เอาชนะข้อจำกัดต่างๆ ได้

3. เป็นเครื่องช่วยในการจัดการเกี่ยวกับการสอน สื่อการสอนช่วยเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนจากผู้บอกความรู้มาเป็นผู้จัดการและกำกับดูแล คอยชี้แนะให้กับผู้เรียน โดยใช้สื่อเป็นแหล่ง

ความรู้แทนทำให้สามารถจัดรูปแบบการเรียนการสอนได้หลายลักษณะ เช่น การสอนเป็นกลุ่ม การสอนรายบุคคล การสอนทางไกล เป็นต้น

4. เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มคุณภาพทางการศึกษา สื่อการสอนสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน ฯลฯ สื่อการสอนจะช่วยเพิ่มคุณภาพ โดยการปรับปรุงการสอนให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างของผู้เรียน สร้างความเสมอภาคแก่ผู้เรียน เป็นต้น เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยตัวกลางหรือช่องทางรูปแบบต่างๆ เป็นพาหนะนำความรู้ ทักษะ และทัศนคติไปยังผู้เรียน

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2554: 22) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอน ดังนี้

1. ช่วยให้ความรู้ที่เป็นนามธรรมเปลี่ยนเป็นรูปธรรมมากขึ้น
2. ช่วยย่นระยะเวลาของการเรียนรู้ให้น้อยลงแต่ได้เนื้อหามากขึ้น
3. ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ได้หลายทางยิ่งขึ้น
4. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น

อิริคสัน (Carlyon W.H. Erickson อ้างในชัยงค์ พรหมวงศ์ 2554: 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอน ดังนี้

1. ช่วยจัดและเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน
2. ช่วยครูสอนเนื้อหาวิชาที่มีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน
3. ช่วยครูแนะนำและกำกับนักเรียนให้มีปฏิริยาสัมพันธ์ในทางที่พึงปรารถนาโดยใช้สื่อต่างๆ
4. ช่วยนักเรียนให้สามารถประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างออกไปตามเนื้อหา
5. ช่วยให้ครูสามารถสอนได้รวดเร็วและถูกต้อง

โดยสรุป สื่อการสอนมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากเป็นเครื่องมือช่วยในการสอน เป็นเครื่องช่วยในการเรียนของผู้เรียน เป็นเครื่องช่วยในการจัดการเกี่ยวกับการสอน เป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มคุณภาพทางการศึกษา ช่วยให้ความรู้ที่เป็นนามธรรมเปลี่ยนเป็นรูปธรรมมากขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ส่งเสริมความเข้าใจให้ดีขึ้น ประหยัดเวลา ทำให้ครูสามารถสอนได้รวดเร็วและถูกต้องเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอน

3. คุณค่าและประโยชน์ของสื่อการสอน

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 98) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการสอนต่อผู้เรียนและผู้สอน ดังต่อไปนี้

1. สื่อการสอนกับผู้เรียน

1.1 เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยู่ยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและสามารถช่วยให้ความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

1.2 สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่เกิดความเบื่อหน่ายการเรียน

1.3 การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน

1.4 ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิด มนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอนด้วย

1.5 ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น

1.6 ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

2. สื่อการสอนกับผู้สอน

2.1 การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสุขสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองเพิ่มขึ้นด้วย

2.2 สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง

2.3 เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอนตลอดจนค้นคิดวิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

ชัยยงค์ พรมวงค์ (2554: 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอน ดังนี้

1. การเพิ่มจำนวนนักเรียน สื่อการสอนมีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอน เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

2. สื่อการสอนช่วยแก้ปัญหาพื้นฐานหรือภูมิหลังของผู้เรียนที่แตกต่างกัน

3. สื่อการสอนช่วยทำให้ครูสอนได้ดีขึ้นและช่วยทำให้การสอนของครูบรรลุเป้าหมาย
4. สื่อการสอนสำเร็จรูปช่วยทำให้นักเรียนที่อยู่ในสภาพเสียเปรียบ สามารถเรียนได้ทัดเทียมผู้ที่มีฐานดีขึ้น

โดยสรุป สื่อการสอนมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอน คือ สื่อการสอนที่ดีช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยังยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้น สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ผู้สอนมีความตื่นตัวเพื่อทำให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ มีส่วนช่วยให้มีความทัดเทียมในด้านการศึกษาโดยใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนส่งหรือถ่ายทอดความรู้ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ประเภทของสื่อการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554 : 24-27) แบ่งสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. สื่อการสอนประเภทวัสดุ

1.1 วัสดุการสอนที่มีผู้จัดทำจำหน่าย วัสดุการสอนประเภทนี้หมายถึง วัสดุการสอนที่มีผู้ทำสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย โดยผลิตออกมาจำนวนมาก ทั้งที่ผลิตมาจากต่างประเทศ และที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย วัสดุการสอนที่มีผู้ผลิตจำหน่ายเท่าที่พอประมวลได้ มีดังนี้

1.1.1 สิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือและตำราในรูปแบบต่างๆ มีความยากง่ายตามระดับสติปัญญาผู้อ่าน

1.1.2 ภาพชุด ได้แก่ ภาพประกอบการสอนแต่ละเรื่อง มีภาพหลายภาพต่อเนื่องกัน ส่วนมากมักมีคำบรรยายภาพ แต่มิได้เย็บรวมเป็นเล่ม

1.1.3 แผนภูมิหรือแผนภาพ ได้แก่ การเสนอเนื้อหาในรูปแบบของแผนภูมิหรือแผนภาพขนาดใหญ่ หากมีหลายแผ่นมีเนื้อหาเกี่ยวโยงกันก็เป็นแผนภูมิพลิก เหมาะสำหรับใช้สอนนักเรียนทั้งชั้น

1.1.4 แผ่นใสด้วยคอมพิวเตอร์หรือสไลด์คอมพิวเตอร์ เป็นข้อความและภาพครูผู้สอนประกอบคำบรรยาย

1.1.5 เทปภาพ/วิดีโอทัศน์ เป็นการเสนอเนื้อหาที่ให้อัตราการเคลื่อนไหว ภาพนิ่งและเสียง

1.1.6 เทปเสียงให้เสียงประกอบตำรา เป็นการเสนอเนื้อหาในรูปแบบของเทปเสียงหรือซีดีเสียงซึ่งนิยมใช้เทปเสียง ซีดีเสียง และมีตำรา หรือหนังสือประกอบ เช่น ในการสอนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

1.1.7 ชุดอุปกรณ์ (Kit) หมายถึง ชุดวัสดุที่เตรียมไว้สำหรับสอนเนื้อหาหลายๆ อย่าง เช่น ชุดอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ที่มีเคมีภัณฑ์ หลอดทดลองต่างๆ เป็นต้น

1.1.8 ชุดการสอน (Package) หมายถึง ชุดการสอนที่เตรียมไว้สำหรับสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ชุดการสอนเรื่อง “กบ” ซึ่งจะนำไปสอนเรื่องอื่นๆ ไม่ได้

1.2 วัสดุการสอนที่ครูจัดทำหรือหามาเอง วัสดุการสอนประเภทนี้หมายถึง วัสดุที่ครูสามารถหาได้ในท้องถิ่น และวัสดุที่ครูผลิตขึ้นมาเอง

1.2.1 วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ได้แก่ วัสดุเหลือใช้ เช่น ก่อ่งไม้ขีดไฟ ฯลฯ และวัสดุที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืช กิ่งไม้ เป็นต้น หากครูใช้ความพยายามก็จะสามารถหาวัสดุในท้องถิ่นประกอบการสอนได้เสมอ นักเรียนและผู้ปกครองก็อาจมีส่วนช่วยจัดหาวัสดุประเภทนี้มาให้ครูได้

1.2.2 วัสดุที่ครูผลิตขึ้นมาใช้เอง ได้แก่ สื่อการสอนที่ครูหรือนักเรียนช่วยกันผลิตขึ้นมาใช้เอง โดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น หรือวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นสื่อการสอน เช่น การทำนาฬิกาจากฝากระป๋องสี หรือการทำลูกคิดจากเมล็ดพืชบางประเภท เป็นต้น

2. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์

2.1 อุปกรณ์ประเภทเครื่องเสียง หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการขยายเสียง บันทึกเสียง หรือเล่นกับเสียงที่ได้บันทึกไว้แล้ว ทั้งที่เป็นเครื่องที่ต้องใช้ไฟฟ้าหรือไม่ต้องใช้ไฟฟ้า

เครื่องเสียงที่ไม่ต้องใช้ไฟฟ้า ได้แก่ โทรโข่ง เช่น ที่ใช้กระดาดแข็งมาพับเป็นลำโพงเวลาพูดก็กรอกเสียงไปที่ต้นลำโพง เสียงที่ปรากฏออกมาจะดังกว่าปกติ นอกจากนี้ ก็เป็นเครื่องเล่นแผ่นเสียงสมัยเก่าที่บันทึกเสียงลงบนแผ่นโลหะหรือแผ่นครั่ง เป็นต้น

เครื่องเสียงที่ต้องใช้ไฟฟ้า ที่เป็นที่รู้จักกันมาก คือ (1) เครื่องขยายเสียง (2) เครื่องซีดี (3) เครื่องบันทึกเสียง และ (4) เครื่องรับวิทยุ

2.2 อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย หมายถึง เครื่องที่ใช้ฉายวัสดุประเภทโปรงใสมีลักษณะต่างๆ ที่รู้จักกันมาก คือ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ลักษณะสำคัญของเครื่องฉาย คือ ต้องมีแหล่งแสง ซึ่งอาจเป็นไฟฟ้าตามบ้าน แสงดวงอาทิตย์ หรือจากแบตเตอรี่

อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉายปัจจุบันไม่นิยมใช้จะนำเครื่อง LCD มาใช้แทนเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ หรือที่เรียกกันง่ายๆ ว่า “เครื่องรับโทรทัศน์” รวมทั้งที่รับจากสถานี และจากเครื่องบันทึกภาพ หรือเทปโทรทัศน์ จัดเป็นเครื่องฉายประเภทหนึ่ง แม้ลักษณะการฉายจะแตกต่างจากเครื่องฉายด้วยแสง เพราะโทรทัศน์เป็นการฉายด้วยอิเล็กทรอนิกส์

2.3 อุปกรณ์ที่ไม่เกี่ยวกับการให้เสียงหรือให้ภาพ มีอุปกรณ์บางประเภทที่ครูใช้ประกอบการสอนที่ไม่ได้ให้ภาพและเสียง เช่น กระดานดำ ขาดังภาพพลิก เครื่องมือทดลองทางวิทยาศาสตร์ เช่น แก้ว หลอดแก้วทดลอง ครุภัณฑ์ทุกประเภทในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

3. สื่อการสอนประเภทวิธีการ

วิธีการเป็นสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง และมีประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติ

วิธีการที่นิยมใช้กันมากมี 9 ประเภท คือ (1) การสาธิต (2) การทดลอง (3) เกม (4) การแสดงบทบาทสมมติ (5) การจำลองสถานการณ์ (6) การฝึกปฏิบัติจริงหลังจากการเรียนรู้ (7) ทักษะศึกษา (8) กิจกรรมอิสระ และ (9) กิจกรรมที่สร้างขึ้นตามโครงการ

3.1 การสาธิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งแสดงให้ผู้เรียนเห็นวิธีการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนทำเป็นหลังจากดูการสาธิตและฝึกฝนตาม เช่น ร้องเพลงให้ฟัง วาดภาพให้ดู ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เป็นต้น บางครั้งอาจเป็นการสาธิตของผู้เรียนให้เพื่อนๆ ดูก็ได้

3.2 การทดลอง เป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ได้คำตอบอะไรสักอย่างตามสมมติฐานหลักการหรือทฤษฎีที่ตนกำหนดขึ้น หรือมีผู้กำหนดไว้แล้ว เช่น การทดลองทางด้านภาษาศาสตร์ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ เกษตรกรรม เป็นต้น การทดลองจึงเป็นกิจกรรมที่มีได้จำกัดเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์เท่านั้น ทุกกลุ่มวิชาสามารถใช้การทดลอง เพื่อวิจัยและหาคำตอบได้ทั้งนั้น

3.3 เกม เป็นกิจกรรมการละเล่นที่มีกติกาและมีการแพ้ชนะ อาจเป็นเกมที่เล่นหลายคนหรือเล่นคนเดียวก็ได้ ในการเล่นคนเดียวการแพ้ชนะก็เป็นการแพ้ชนะตนเอง บางครั้งเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเล่นเกมก็อาจเป็นคู่แข่ง ซึ่งทำให้ผู้เล่นแพ้หรือชนะได้ เช่น เกมไฟฟ้าต่างๆ ทั้งขนาดเล็กที่เรียกว่า “เกมกด” ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่น เป็นต้น เกมที่นิยมเล่นกันในการเรียนการสอนมักต้องมีวัตถุประสงค์เฉพาะว่าครูมีความต้องการให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์อะไร

การเล่นเกมนำให้ผู้เรียนสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้โดยไม่รู้สึกรัดตัว เกมจึงเป็นวิธีการที่ใช้ได้ในทุกกลุ่มวิชา

3.4 การแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีการที่คนสมมติตัวเองเป็นผู้อื่น และแสดงบทบาทออกมาตามที่ตนคิดว่าผู้นั้นจะคิดหรือทำอย่างไรกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้

การแสดงบทบาทสมมติกระทำได้โดยมิต้องให้ผู้แสดงท่องบทพูด หรือแสดงท่าทางตามที่ครูกำหนด ไม่ต้องเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว ว่าเป็นการบอกบทบาทหรือสถานการณ์กว้างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้แสดงบทบาท โดยผู้แสดงต้องจินตนาการสถานการณ์ตามที่ได้รับฟังเอง

3.5 การจำลองสถานการณ์ เป็นวิธีการที่สร้างขึ้นเลียนแบบสถานการณ์จริง จึงมีขอบข่ายจำกัดกว่าการแสดงบทบาทขณะเดียวกันก็ต้องการมีส่วนร่วมประกอบต่างๆ มากขึ้น เพราะการจำลองสถานการณ์ต้องมีสภาพแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย และผู้ที่อยู่ในสถานการณ์จำลองสามารถจับหรือแตะต้องได้ มิใช่การจินตนาการสถานการณ์เองเหมือนการแสดงบทบาทสมมติ ดังนั้น จึงมีฉากจำลองของจริงประกอบ เช่น เล่นขายของ การแสดงละคร เช่น การหัดขับเครื่องบินกับเครื่องบินจำลอง การฝึกบริหารร้านอาหารในห้องอาหารจำลอง เป็นต้น

3.6 การฝึกปฏิบัติจริงหลังการเรียนทฤษฎี เป็นวิธีการที่ใช้กับการสอนกลุ่มทักษะต่างๆ เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ งานศิลปะ งานฝีมือ งานช่าง ฯลฯ รวมทั้งการสอนกระบวนการที่มีขั้นตอนเฉพาะ เช่น ในวิชาวิทยาศาสตร์ และการฝึกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมบางอย่างด้วย เช่น การกราบไหว้ การทำความเคารพ ฯลฯ

3.7 ทักษะศึกษา เป็นวิธีการหาความรู้ของจริงภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ได้ประสบการณ์ตรงโดยการออกท่องเที่ยวไปดู เพื่อให้ได้เห็นแรงสัมผัสได้ เช่น ออกไปดูกันได้ในภายในโรงเรียน ออกไปดูการทำนา การทำไร่ ไปดูโรงงานอุตสาหกรรมหรือเดินทางไปในที่ไกลซึ่งต้องมีการทำโครงการที่มีการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า

3.8 กิจกรรมอิสระ เป็นวิธีการที่มุ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกฝนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และให้ฝึกความรับผิดชอบ กิจกรรมอิสระอาจเป็นกิจกรรมที่ครูมอบหมายแล้วให้ผู้เรียนหาเวลาเองทำเป็นรายบุคคล หรือกิจกรรมที่ผู้เรียนคิดกันขึ้นมาเองได้

3.9 กิจกรรมที่จัดขึ้นตามโครงการ หมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนทำขึ้นตามโครงการซึ่งต้องมีการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า และมีระยะเวลาทำงานนานพอ อาจเป็นกิจกรรมรายบุคคลหรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสะสมแมลง การร่วมกิจกรรมสหกรณ์แบบง่ายในชั้นเรียน การฝึกความเมตตากรุณาโดยสังเกตพฤติกรรมของตนทุกวันแล้วรายงานผลเมื่อครบ 7 เดือน ว่าตนได้แสดงความเมตตากี่ครั้ง ความกรุณากี่ครั้ง เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการจำแนกประเภทของสื่อตามคุณลักษณะของสื่อเป็น สื่อบุคคล สื่อโสตทัศน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม

1. สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคล คือ ครูผู้สอน วิทยากรที่เชิญบรรยายให้ความรู้กับผู้เรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักปราชญ์ หรือผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียน

2. สื่อโสตทัศน สื่อการเรียนการสอนเป็นสื่อที่ผู้เรียนเรียน โดยผ่านการเห็นและการได้ยิน สื่อประเภทนี้ เช่น กราฟ แผ่นป้าย ภาพ ภาพชุด หุ่นจำลอง ของจริง ลูกโลก ฯลฯ

3. สื่อมวลชน ประกอบด้วย (1) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือเรียน ตำราเรียน แผ่นพับโปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ เอกสารสำเนา วารสาร จุลสาร หนังสืออ้างอิง รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์

การ์ตูน แผนที่ แผนภูมิ แผนภาพ फिल्मย่อส่วน ฯลฯ (2) สื่อวิทยุกระจายเสียง เทปเสียงหรือซีดีเสียง และ (3) สื่อวิทยุโทรทัศน์ เทปภาพ หรือวีดิทัศน์

4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การประชุมทางไกล บทเรียน e-Learning

เอดการ์ เดล (อ้างถึงใน ชัยยงค์ พรหมวงศ์: 2554) ได้อธิบายประสบการณ์เรียนรู้ของมนุษย์ตามลำดับความเป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นรูปกรวย เรียกว่า “กรวยแห่งประสบการณ์” และได้กำหนดหลักการไว้ว่า “มนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีขึ้น หากการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์รูปธรรม และการเรียนรู้จะน้อยลง หากการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์นามธรรม” โดยการกำหนดประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดไว้ที่ฐานกรวย และประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมมากที่สุดไว้ที่ยอดกรวย เอดการ์ เดล แบ่งลำดับของประสบการณ์ออกเป็น 10 ชั้น เรียงจากฐานกรวยขึ้นไป ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นตามเจตนาที่เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้ประสบสัมผัสเองด้วยประสาททั้ง 5 ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ตรงนั้น เพื่อให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ตัวอย่างการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้แก่ การฝึกขับเครื่องบินหรือรถยนต์ การฝึกงานในโรงงาน การทดลองวิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการ และการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีชาวบ้าน

2. ประสบการณ์จากการจำลองสถานการณ์หรือของจริง เป็นการเรียนรู้จากการจำลองสถานการณ์ให้ใกล้เคียงสถานการณ์จริง ใช้ในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงได้เนื่องจากต้องใช้จ่ายมากหรือประสบการณ์นั้นไม่สามารถนำมาทำให้เกิดขึ้นจริงๆ และการให้ได้เรียนรู้จากรูปจำลองของจริงต่างๆ เช่น การฝึกขับเครื่องบินในห้องจำลองสถานการณ์ การทดลองผ่าตัดกับหุ่นจำลองสถานการณ์ การเรียนสรีรวิทยาจากหุ่นจำลองร่างกายของมนุษย์ เป็นต้น

3. ประสบการณ์จากการแสดงบทบาทละคร หรือประสบการณ์นาฏการ เป็นการจำลองสถานการณ์ประหนึ่ง แต่ยังไม่จริงจังทำการจำลองสถานการณ์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการละครตามที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ตนแสดงบทบาท หรือละครดี ขึ้น ประสบการณ์ที่เกิดจากการแสดงบทบาทหรือละครอาจเกิดขึ้นโดยไม่ต้องใช้ฉาก หรือสร้างสภาพแวดล้อมแต่ประการใด

4. ประสบการณ์จากการสาธิต เป็นประสบการณ์ที่เกิดจากการที่มีการแสดงให้เห็น คือ หลักปฏิบัติ การผลิต และการใช้วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการต่างๆ ใช้ในการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการและการปฏิบัติงาน อาทิ การสาธิต การปลูกข้าว การใช้จักรเย็บผ้า การเขียนภาพด้วยสี

ถ้าผู้เรียนจะสามารถสังเกตเห็นตอนรายละเอียดและการทำงานของเครื่องมือที่ใช้อย่างชัดเจน และสามารถปฏิบัติตามได้ทันที

5. ประสบการณ์จากทัศนศึกษา เป็นประสบการณ์เรียนรู้จากการท่องเที่ยวไปหรือทัศนศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตแต่ไม่มีส่วนร่วมในสิ่งที่ได้ดู การท่องเที่ยวอาจเป็นการไปดูกิจการในโรงงานอุตสาหกรรมหรือทัศนศึกษาไปตามสถานที่ต่างๆ การพานักเรียนอนุบาลออกไปเดินสังเกตพืชและสัตว์ที่สนามของโรงเรียน หรือที่ถนนหน้าโรงเรียน ก็ถือเป็นการท่องเที่ยวเช่นกันในการท่องเที่ยวหากมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ล่วงหน้า พร้อมกับเตรียมคำถามให้สัมภาษณ์ หรือหลักในการสังเกต ก็จะทำให้เพิ่มการเรียนรู้ได้ดีขึ้นกว่าการเดินทางไปเฉยๆ

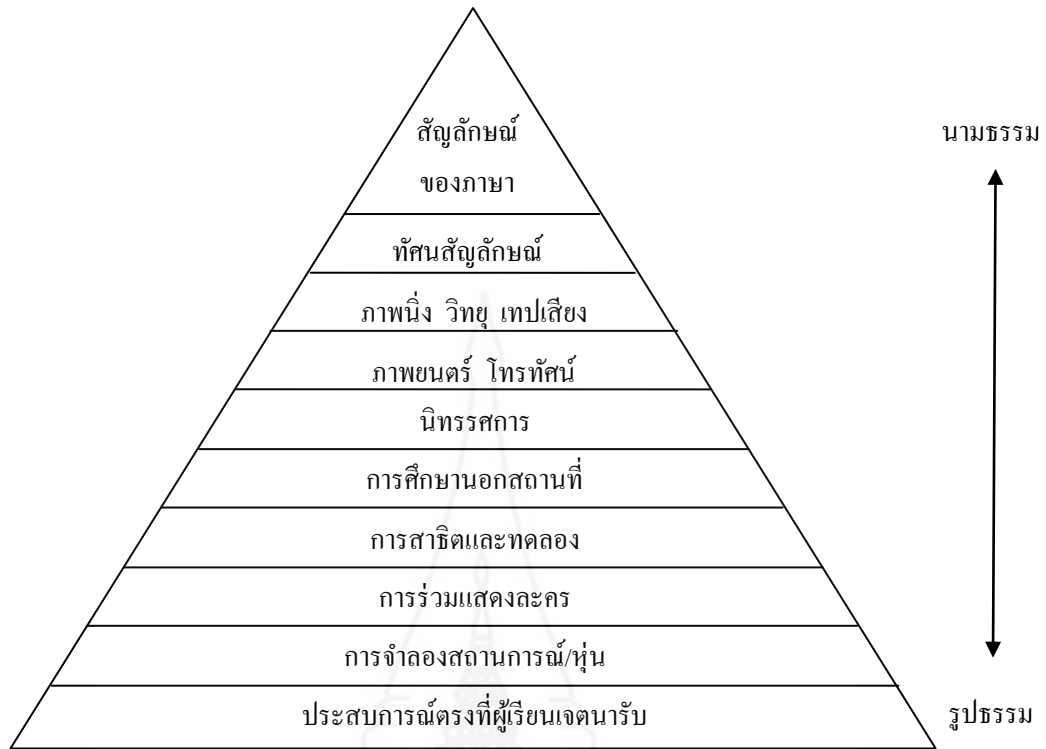
6. นิทรรศการ เป็นการจัดประสบการณ์ที่มีระบบการนำประสบการณ์หลายอย่างมาผสมผสานกัน เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการทำงานองค์กร หรือเรื่องราวต่างๆ มีการใช้รูปภาพหุ่นจำลอง แผนภูมิ โปสเตอร์ คำบรรยาย ฯลฯ การจัดป้ายนิเทศในห้องเรียนเป็นการจัดนิทรรศการประเภทหนึ่ง แม้ความเป็นรูปธรรมลดน้อยลงไปแต่คุณค่านิทรรศการมีมาก เพราะได้รวมสื่อหลายประเภทเข้าด้วยกัน

7. ภาพยนตร์และโทรทัศน์ เป็นการเสนอภาพเคลื่อนไหวที่มีเสียงประกอบทั้งภาพยนตร์ โทรทัศน์ให้ประสบการณ์มีความเป็นรูปธรรม อยู่ในระดับเดียวกัน แต่โทรทัศน์ก็ได้เปรียบที่สามารถใช้รูปภาพและแผนภูมิประกอบและได้ยินเสียงด้วย ส่วนภาพยนตร์นั้นอาจมีทั้งภาพยนตร์เสียง และภาพยนตร์เสียง การที่ผู้เรียนสามารถเพิ่มภาพที่กำลังเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นห่างไกลออกไป หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต หรือจำลองสิ่งที่เกิดขึ้นในรูปของภาพยนตร์ ขอบข่ายการเรียนรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะสามารถเรียนมโนทัศน์ที่สลับซับซ้อนได้ง่ายเข้า โดยการใช้เทคนิคการนำภาพยนตร์ที่จะทำให้เกิดภาพเคลื่อนไหวที่ช้าๆ หรือเร็วกว่าปกติ ภาพยนตร์ที่ดีมีคุณค่ามีการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ทำให้ไปถึงผู้ชมได้เป็นจำนวนมาก

8. ภาพนิ่ง/วิทยุ/การบันทึกเสียง เป็นประสบการณ์ที่ให้ดูอย่างเดียว ได้แก่ รูปภาพ สไลด์ หรือได้ฟังอย่างเดียว เช่น วิทยุ เทปเสียง ฯลฯ

9. ทัศนสัญลักษณ์หรือสัญลักษณ์ภาพ ได้แก่ ประสบการณ์ที่เกิดจากการดูภาพเหมือนลายเขียน แผนภูมิ กราฟ แผนที่ หรือสัญลักษณ์อื่นๆที่มนุษย์กำหนดไว้

10. พจนสัญลักษณ์หรือสัญลักษณ์ทางภาษาพูด-เขียน เป็นประสบการณ์ที่เกิดจากการฟังคำพูด คำบอกเล่า หรือการอ่านที่มีผู้เขียนไว้แล้ว ผู้เรียนจะต้องใช้จินตนาการเขียนความหมายเอง ซึ่งอาจทำให้ตีความสิ่งที่ได้อ่านได้ฟังแตกต่างกันไป

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองกรวยแห่งประสบการณ์

โดยสรุป สื่อการสอนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) สื่อการสอนประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อการสอนที่เป็นวัสดุสิ้นเปลืองใช้แล้วหมดไปหรือผุพังง่าย ได้แก่ วัสดุที่มีผู้จัดจำหน่าย และวัสดุที่จัดขึ้นเอง (2) สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ หมายถึง สื่อการสอนประเภทเครื่องมือที่ครูนำมาใช้ในการสอนและประกอบการสอนโดยตรง ได้แก่ อุปกรณ์ประเภทเครื่องเสียง อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย และอุปกรณ์ที่ไม่เกี่ยวกับการให้บริการเสียงหรือภาพ (3) สื่อการสอนประเภทวิธีการ วิธีการครอบคลุมกิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน ที่นิยมใช้กันมาก คือ การสาธิต การทดลอง เกม การแสดงบทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ การฝึกปฏิบัติจริงหลังจากเรียนทฤษฎี ทักษะศึกษา กิจกรรมอิสระ และกิจกรรมที่ทำขึ้นตามโครงการ

กรวยแห่งประสบการณ์ เป็นการกำหนดประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดไว้ที่ฐานกรวยและประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมมากที่สุดไว้ที่ยอดกรวย เริ่มจากฐานกรวยขึ้นไป ดังนี้ ประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นตามเจตนา ประสบการณ์จากการจำลองสถานการณ์หรือของจริง ประสบการณ์จากการแสดงบทบาทละคร หรือประสบการณ์นาฏการ ประสบการณ์จากการสาธิต ประสบการณ์จากทัศนศึกษา นิทรรศการ ภาพยนตร์และโทรทัศน์ ภาพนิ่ง/วิทย์/การบันทึกเสียง ทักษะสัญลักษณ์หรือสัญลักษณ์ภาพ พจนานุกรมสัญลักษณ์หรือสัญลักษณ์ทางภาษาพูด-เขียน

5. สื่อการสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

5.1 การเรียนการสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

วัฒนา มัคคสมัน และศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2554) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนดนตรี

การเรียนการสอนดนตรีในการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายสำคัญ ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกลงทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีใน รูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณี วัฒนธรรมและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551: 1-2)

2. คุณภาพผู้เรียน

2.1 คุณภาพเมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1.1 รู้และเข้าใจความแตกต่างทางด้านเสียง องค์ประกอบ อารมณ์ ความรู้สึกของบทเพลงจากวัฒนธรรมต่างๆ มีทักษะในการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรีทั้งเดี่ยวและเป็นวงโดยเน้นเทคนิคการร้องเพลงอย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่าย อ่าน และเขียน โน้ตบันไดเสียงที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงเบื้องต้นได้ รู้และเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อ รูปแบบของผลงานทางดนตรี องค์ประกอบของผลงานด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น แสดงความคิดเห็นและบรรยายอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง สามารถนำเสนอบทเพลงที่ชื่นชอบได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประเมินคุณภาพของบทเพลงและการแสดงดนตรี รู้ถึงอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง เข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม

2.1.2 รู้และเข้าใจที่มา ความสัมพันธ์ อิทธิพลและบทบาทของดนตรีแต่ละ วัฒนธรรมในยุคสมัยต่างๆ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

2.2 คุณภาพเมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.2.1 รู้และเข้าใจรูปแบบบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภท และจำแนก รูปแบบของวงดนตรีทั้งไทยและสากล เข้าใจอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการสร้างสรรค์ดนตรี เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกันอ่าน และเขียนโน้ต

ดนตรีไทยและสากลในอัตราจังหวะต่างๆ มีทักษะในการร้องเพลงหรือเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง โดยเน้นเทคนิค การแสดงออกและคุณภาพของการแสดง สร้างเกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพ การประพันธ์ การเล่นดนตรีของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม สามารถนำดนตรีไปประยุกต์ใช้ ในงานอื่นๆ

2.2.2 วิเคราะห์ เปรียบเทียบรูปแบบ ลักษณะเด่นของดนตรีไทยและสากล ในวัฒนธรรมต่างๆ เข้าใจบทบาทของดนตรีที่สะท้อนแนวความคิดและค่านิยมของคนในสังคม สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ สร้างแนวทางและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและ อนุรักษ์ดนตรี

3. สารและมาตรฐานการเรียนรู้

3.1 สารการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่ 1

3.1.1 สารการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เครื่องหมายและ สัญลักษณ์ทางดนตรี โน้ตเพลงไทยอัตราจังหวะสองชั้น โน้ตสากลในกุญแจซอลและฟาในบันได เสียง C-Major เสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีในบทเพลงจากวัฒนธรรมต่างๆ วิธีการขับร้อง เครื่องดนตรีที่ใช้ การร้องและการบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบการร้อง บทเพลงพื้นบ้าน บทเพลง ปลุกใจ บทเพลงไทยเดิม บทเพลงประสานเสียง 2 แนว บทเพลงรูปแบบ ABA บทเพลง ประกอบการเต้นรำ วงดนตรีพื้นเมือง วงดนตรีไทย วงดนตรีสากล การถ่ายทอดอารมณ์ของบท เพลง จังหวะกับอารมณ์เพลง ความดัง-เบา กับอารมณ์เพลง ความแตกต่างของอารมณ์เพลง การ นำเสนอบทเพลงที่ตนสนใจ การประเมินคุณภาพของบทเพลง คุณภาพด้านเนื้อหา คุณภาพด้าน เสียง คุณภาพด้านองค์ประกอบดนตรี การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีของตน

3.1.2 สารการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 องค์ประกอบของ ดนตรีจากแหล่งวัฒนธรรมต่างๆ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี โน้ตจากเพลงไทยอัตรา จังหวะสองชั้น โน้ตสากล (เครื่องหมายแปลงเสียง) เทคนิคและการแสดงออกในการ จินตนาการใน การสร้างสรรค์บทเพลง การถ่ายทอดเรื่องราวความคิดในบทเพลง เทคนิคการร้องและบรรเลงดนตรี การร้องและบรรเลงเดี่ยว การร้องและบรรเลงเป็นวง การบรรยายอารมณ์และความรู้สึกในบทเพลง การประเมินความสามารถทางดนตรี ความถูกต้องในการบรรเลง ความแม่นยำในการอ่าน เครื่องหมายและสัญลักษณ์ การควบคุมคุณภาพในการร้องและบรรเลง อาชีพทางดนตรี บทบาท ของดนตรีในธุรกิจบันเทิง

3.1.3 สารการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การเปรียบเทียบ องค์ประกอบในงานศิลปะ การใช้องค์ประกอบในการสร้างสรรค์งานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น เทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น เทคนิคและการแสดงออกในการขับ

ร้องและบรรเลงดนตรีเดี่ยวและรวมวง อัตร่าจังหวะ 2 และ 4 การประพันธ์เพลงในอัตร่าจังหวะ 2 และ 4 การเลือกใช้องค์ประกอบในการสร้างสรรค์บทเพลง การเลือกจังหวะเพื่อสร้างสรรค์บทเพลง การเรียบเรียงทำนองเพลง การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทเพลง สำเนียง อัตร่าจังหวะ รูปแบบของบทเพลง การประสานเสียง เครื่องดนตรีที่บรรเลง อิทธิพลของดนตรี อิทธิพลของดนตรีต่อบุคคล อิทธิพลของดนตรีต่อสังคม การจัดการแสดงดนตรีในวาระต่างๆ การเลือกวงดนตรี การเลือกบทเพลง การเลือกและการจัดเตรียมสถานที่ การเตรียมบุคลากร การเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ และการจัดรายการแสดง

3.1.4 สารการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 การจัดวงดนตรี การใช้เครื่องดนตรีในวงดนตรีประเภทต่างๆ บทเพลงที่บรรเลงโดยวงดนตรีประเภทต่างๆ ประเภทของวงดนตรี ประเภทของวงดนตรีไทย ประเภทของวงดนตรีสากล ปัจจัยในการสร้างสรรค์ผลงานดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม ความเชื่อกับการสร้างสรรค์งานดนตรี ศาสนากับการสร้างสรรค์งานดนตรี วิถีชีวิตกับการสร้างสรรค์งานดนตรี เทคโนโลยีกับการสร้างสรรค์งานดนตรี เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี เครื่องหมายกำหนดอัตร่าจังหวะ เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียง โน้ตบทเพลงไทยอัตร่าจังหวะ 2 ชั้น และ 3 ชั้น เทคนิคและการถ่ายทอดอารมณ์เพลงด้วยการร้องบรรเลงเครื่องดนตรีเดี่ยวและรวมวง เกณฑ์ในการประเมินผลงานดนตรี คุณภาพของผลงานทางดนตรี คุณค่าของผลงานทางดนตรี การถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกรักของงานดนตรี จากแต่ละวัฒนธรรม ดนตรีกับการผ่อนคลาย ดนตรีกับการพัฒนามนุษย์ ดนตรีกับการประชาสัมพันธ์ ดนตรีกับการบำบัดรักษา ดนตรีกับธุรกิจ และดนตรีกับการศึกษา

3.2 สารการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่ 2

3.2.1 สารการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บทบาทและอิทธิพลของดนตรี บทบาทดนตรีในสังคม อิทธิพลของดนตรีในสังคม และองค์ประกอบของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม

3.2.2 สารการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดนตรีในวัฒนธรรมต่างประเทศ บทบาทดนตรีในวัฒนธรรม อิทธิพลของดนตรีในวัฒนธรรม เหตุการณ์ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางดนตรีในประเทศไทยและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองกับงานดนตรี การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกับงานดนตรี

3.3.3 สารการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประวัติดนตรีไทยยุคสมัยต่างๆ ประวัติดนตรีตะวันตกยุคสมัยต่างๆ และปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

3.3.4 สารการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รูปแบบบทเพลงและวงดนตรีไทยแต่ละยุคสมัย รูปแบบบทเพลงและวงดนตรีสากลแต่ละยุค

สมัย ประวัติศาสตร์คีตกวี ลักษณะเด่นของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม เครื่องดนตรี วงดนตรี ภาษา เนื้อร้อง สำเนียง องค์ประกอบบทเพลง บทบาทดนตรีในการสะท้อนสังคม ค่านิยมของสังคมในผลงานดนตรี ความเชื่อของสังคมในงานดนตรี และแนวทางและวิธีการในการส่งเสริมอนุรักษ์ดนตรีไทย

โดยสรุป วิชาดนตรีศึกษา เป็นวิชาที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร มี 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจ และแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และมาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ครูผู้สอนดนตรีต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตรงตามมาตรฐานของหลักสูตร

5.2 ประเภทของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนดนตรี

วัฒนา มัคคสมัน และคันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2554: 29-34) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอน ตามลักษณะของสื่อได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อวัสดุ สื่อวัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอนดนตรีเป็นวัสดุสิ้นเปลือง เช่น เชือก กระดาษ สี สายชอ ยางสน กระดาษทราย กาว

2. สื่ออุปกรณ์

2.1 บทเพลง ในการสอนดนตรี เพลงจัดเป็นสื่อที่ผู้สอนใช้เสมอ โดยเฉพาะเพลงประกอบการร้อง นอกจากนี้ เพลงที่นำมาใช้ยังมีเพลงประกอบการสอนฟัง การสอนการเคลื่อนไหว การสอนการอ่านอีกด้วย เพลงที่นำมาใช้ในการสอนควรได้รับการเลือกสรร เพื่อให้เหมาะกับกิจกรรมตามทักษะต่างๆ และเหมาะสมกับผู้เรียนด้วย

2.2 แผนภูมิและแผนภาพ การสอนดนตรีมักเกี่ยวข้องกับเรื่องการอ่านโน้ตหรือร้องเพลงเสมอ ดังนั้น แผนภูมิลักษณะต่างๆ ควรเป็นสื่อดนตรีที่ผู้สอนจัดทำไว้ใช้ในการสอน นอกจากนี้ แผนภาพซึ่งเกี่ยวข้องกับดนตรีก็เป็นสิ่งจำเป็น เช่น แผนภาพแสดงเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ แผนภาพผู้ประพันธ์เพลง เป็นต้น

แผนภูมิสามารถแยกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. แผนภูมิเพลง การสอนเพลงควรมีแผนภูมิเพลงซึ่งมีทั้งสัญลักษณ์ หรือตัวโน้ตดนตรี และคำร้องประกอบด้วยเสมอ แผนภูมิเพลงที่ดีควรเป็นแผนภูมิที่อ่านง่าย มีขนาดใหญ่พอที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเห็นได้ชัดเจน สีเส้นควรชัดเจน ไม่ควรใช้สีอ่อนๆ เช่น สีเหลือง หรือ สีเขียวอ่อน ฯลฯ ในการเขียนแผนภูมิเพลง

2. แผนภูมิสัญลักษณ์ทางดนตรี ในการสอนดนตรีสัญลักษณ์สำคัญๆ ทางดนตรี ควรจัดทำเป็นแผนภูมิใช้ประกอบการสอน ซึ่งควรจัดทำด้วยความประณีตสวยงาม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นสิ่งที่ถูกต้อง แผนภูมิประเภทนี้ ได้แก่ สัญลักษณ์ รูปแบบจังหวะ และลักษณะตัวโน้ตต่างๆ

3. แผนภูมิแสดงโครงสร้างหรือรูปแบบด้านดนตรี เช่น แผนภูมิเกี่ยวกับรูปแบบลักษณะดนตรีต่างๆ หรือแผนภูมิเกี่ยวกับลักษณะการจัดวงดนตรี

4. แผนภูมิแสดงลักษณะเครื่องดนตรีหรือแสดงการเล่นเครื่องดนตรี เช่น แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของคีย์บอร์ดกับตัวโน้ต แผนภูมิแสดงการใช้นิ้วในการเป่าขลุ่ย

แผนภาพที่ใช้เสมอในการสอนดนตรี ได้แก่ แผนภาพเครื่องดนตรี แผนภาพผู้ประพันธ์เพลง แผนภาพแสดงลักษณะของวงดนตรีประเภทต่างๆ และแผนภาพต่างๆ

1. แผนภาพเครื่องดนตรี โดยปกติการสอนเรื่องเครื่องดนตรี ผู้สอนมักไม่สามารถนำเครื่องดนตรีทุกชนิดมาให้ผู้เรียนดูได้ แผนภาพเครื่องดนตรีจึงจัดเป็นสิ่งจำเป็น ควรเป็นภาพที่ชัดเจนและมีขนาดใหญ่ พอที่ทุกคนสามารถเห็นได้ชัดเจนเป็นการดี

2. แผนภาพผู้ประพันธ์เพลง ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เห็นภาพผู้ประพันธ์เพลงทุกคนที่สำคัญ ซึ่งควรเป็นภาพที่ชัดเจน และอาจมีปีเกิด และปีที่ถึงแก่กรรมไว้ด้วย

3. แผนภาพแสดงลักษณะของวงดนตรีประเภทต่างๆ บางครั้งอาจเป็นลักษณะของแผนผังหรือแผนภูมิ

4. แผนภาพต่างๆ ที่ใช้ประกอบการอธิบายเกี่ยวกับบทเพลงเพื่อใช้สร้างมโนภาพหรือความเข้าใจ เช่น ภาพเกี่ยวกับฤดูต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการสอนเพลง The Four Seasons ของ Vivaldi โดยปกติแผนภาพควรใช้ประกอบการสอนเพลงประเภทบรรยายเรื่องราว (Program Music)

2.3 เครื่องดนตรี การสอนดนตรีไม่ว่าจะเป็นการสอนดนตรีศึกษา หรือดนตรีเชิงทักษะ สิ่งที่เขาไม่ได้คือ เครื่องดนตรี เครื่องดนตรีที่ใช้สอนดนตรีศึกษา มักเป็นเครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะต่างๆ เช่น คีย์บอร์ด ขลุ่ย เป็นต้น ใช้เล่นประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ ควรมีเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์ และเครื่องดนตรีไทยบางชนิด ให้ผู้เรียนได้เห็น หรือลองเล่นเป็นบางครั้งบางคราว เพื่อให้รู้จัก ส่วนของเครื่องดนตรีที่ใช้ในการสอนทักษะ มักเป็นเครื่องดนตรีที่ผู้เรียนเป็นเจ้าของ และใช้ในการฝึกฝน ไม่ว่าจะจะเป็นเครื่องดนตรีประเภทใด ควรเป็นเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ มีความทนทาน ทั้งนี้เพื่อความคุ้มค่าของการใช้งาน และเสียงที่ไพเราะ

2.3.1 เครื่องตี เครื่องดนตรีที่เล่นง่ายกว่าเครื่องดนตรีประเภทอื่นๆ คือ เครื่องตีที่ไม่มีระดับเสียง ได้แก่ สามเหลี่ยม กลอง รำมะนา กรับ ฉิ่ง และฆ้อง ส่วนเครื่องดนตรีประเภทที่มีระดับเสียง เป็นเครื่องดนตรีที่เล่นยากกว่าเครื่องประกอบจังหวะที่ไม่มีระดับเสียง ได้แก่ ระนาดไม้ ระนาดโลหะ ทั้งของไทย และของตะวันตก เบล เป็นต้น เนื่องจากเครื่องตีโดยทั่วไปมีราคาไม่แพงนัก และง่ายต่อการเล่นในระยะเริ่มแรก จึงเป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนตั้งแต่ระดับ ปฐมวัยศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา

2.3.2 คีย์บอร์ด เปียโนเป็นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด ที่ใช้ประกอบการสอนดนตรีตามแนวตะวันตกที่สำคัญที่สุด ผู้สอนดนตรีที่สามารถเล่นเปียโนได้มักช่วยให้บรรยากาศดนตรีมีชีวิตชีวาขึ้นได้ สำหรับผู้เรียนเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดที่ควรมีไว้คือ ออร์แกน ซึ่งใช้สอนเรื่องคอร์ดได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนควรมีโอกาสได้เล่นคีย์บอร์ดทั้งทำนองและคอร์ดพร้อมกัน เพื่อการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการเล่นคีย์บอร์ด ซึ่งมีประโยชน์ในการศึกษาดนตรีขั้นสูงต่อไป

2.3.3 ขลุ่ย เครื่องดนตรีประเภทเป่า เช่น ขลุ่ย หรือรีคอร์เดอร์ จัดเป็นเครื่องดนตรีที่มีราคาพอเหมาะ และมีหลักเบื้องต้นในการเล่นไม่ยาก จึงจัดเป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะการเล่นเครื่องดนตรีทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ทั้งในลักษณะของการเรียนดนตรีศึกษา และการเรียนเชิงทักษะ

2.3.4 เครื่องดนตรีประเภทอื่นๆ นอกจากเครื่องดนตรีที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเครื่องดนตรีอีกหลายประเภทที่สามารถนำมาใช้ในการประกอบการเล่น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามท้องถิ่น หรือความสามารถของโรงเรียน และผู้เรียนที่จะจัดหาเครื่องดนตรีมาได้ อาจได้แก่ เครื่องดนตรีพื้นบ้านชนิดต่างๆ เป็นต้น นอกจากเครื่องดนตรีเหล่านี้ เครื่องดนตรีบางประเภทถ้ามีประโยชน์ในการสอนดนตรีเกี่ยวกับเรื่องเครื่องดนตรี เช่น ดนตรีไทยบางประเภท และเครื่องดนตรีในวงดุริยางค์ ซึ่งผู้เรียนได้เห็นของจริงและฟังเสียงสดๆ ของเครื่องดนตรีนั้นๆ

2.3.5 เครื่องดนตรีออร์ฟ ยังมีเครื่องดนตรีอีกประเภทหนึ่ง ที่เป็นที่นิยมใช้ในการเรียนการสอนดนตรีของประเทศตะวันตก โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา คือ เครื่องดนตรีออร์ฟ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะลักษณะต่างๆ ได้แก่ ระนาดไม้ และระนาดเหล็กที่พัฒนามาจากระนาดของแอฟริกา ซึ่งออร์ฟนำมาดัดแปลงให้เหมาะสม เพื่อใช้สำหรับผู้เริ่มเรียนดนตรี คือ ชั้นระนาดแต่ละชั้นสามารถกดได้ ดังนั้น ถ้าผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเล่นโน้ตสองตัวชั้นระนาดบนรางจะมีเพียง 2 ชั้น ตามตำแหน่งตัวโน้ตเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนตีระนาดได้ถูกต้องมากขึ้น ระนาดทั้งสองแบบมีหลายขนาดทั้งเสียงต่ำ เสียงกลาง และเสียงสูง ระนาดเหล่านี้สร้างขึ้นโดยใช้บันไดเสียงเพนตาโทนิคเป็นหลัก นอกจากระนาดแล้ว ยังมีเครื่องประกอบจังหวะแบบไม่มีระดับ

เสียง ได้แก่ กลองชนิดต่างๆ สามเหลี่ยม กรับ กิ่งกึ่ง และอื่นๆ เครื่องดนตรีออร์แกนจำหน้าทั้งเป็นชุดๆ มีทั้งชุดเล็ก ชุดกลาง และชุดใหญ่ แต่ผู้ซื้อสามารถซื้อเป็นชิ้นๆ ได้เช่นกัน ประกอบกับเครื่องดนตรีออร์แกนมีโน้ตเพลงที่ประพันธ์ เพื่อใช้กับเครื่องดนตรีเหล่านี้โดยเฉพาะอีกด้วย

2.4 สื่อประเภทเสียง สิ่งหนึ่งที่เราไม่ได้ในการสอนดนตรี คือ สื่อประเภทเสียง ได้แก่ วัสดุและอุปกรณ์เสียง เพราะในการสอนดนตรี ทักษะการฟังจัดเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ การให้ผู้เรียนได้ฟังเพลงจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งวัสดุและอุปกรณ์เสียงควรมีคุณภาพดี เพื่อสร้างเสริมและพัฒนาการรับรู้เชิงคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรี

2.4.1 วัสดุเสียง ได้แก่ เทป ซีดีเสียง ดีวีดี ปัจจุบันแผ่นวัสดุเสียงแบบซีดี เป็นสิ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางเพราะสะดวกในการใช้ ราคาไม่แพง หาซื้อได้ทั่วไป การเก็บรักษา และ ไม่เปลืองที่นัก ผู้สอนมีหน้าที่เลือกหาซีดีเสียงที่มีคุณภาพดีมาใช้เป็นสื่อในการสอนดนตรี

2.4.2 อุปกรณ์เสียง เป็นสิ่งสำคัญมากในการสอนดนตรีอีกอย่างหนึ่ง คือ อุปกรณ์เครื่องเสียงจำพวกเครื่องเล่นเทป เครื่องเล่นซีดี และเครื่องเล่นดีวีดี ควรเป็นเครื่องเสียงที่มีคุณภาพพอสมควร จนถึงระดับคุณภาพดี เพราะเครื่องเสียงพวกนี้สามารถให้เสียงที่มีคุณภาพดี ทำให้ผู้เรียนได้รับฟังเสียงดนตรีที่ไพเราะ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความชอบ ความรัก และซาบซึ้งในดนตรีได้ อย่างไรก็ตามอีกสิ่งหนึ่งที่จัดว่าสำคัญ คือ สภาพห้องเรียน เพราะแม้เครื่องเสียงจะดีขนาดไหน ถ้าสภาพห้องเรียนไม่ดีพอ ย่อมทำให้ผู้เรียนได้ฟังเสียงที่ดีไม่เท่าที่ควรจะเป็นได้เช่นกัน

2.5 สิ่งพิมพ์ ได้แก่ สื่อประเภทหนังสือเป็นส่วนใหญ่ จัดเป็นสื่อที่มีความสำคัญในการสอนดนตรีเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ นอกจากนี้ เรื่องราวและภาพประกอบภายในหนังสือ มักเป็นอุปกรณ์การสอนด้วยเสมอ การสะสมสิ่งพิมพ์เป็นสิ่งที่ผู้สอนดนตรีควรกระทำอยู่ตลอดเวลา หนังสือที่ผู้สอนดนตรีควรมีไว้ มักมีการพิมพ์ออกมาใหม่เสมอๆ ผู้สอนดนตรีควรติดตามอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำสิ่งต่างๆ มาใช้เป็นสื่อและเป็นการเพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ อีกด้วย

2.6 คอมพิวเตอร์ ปัจจุบันโปรแกรมคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการเรียนดนตรีทั้งในระดับเด็กเล็กจนถึงระดับอุดมศึกษา สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาด้านดนตรีได้ดี เพราะผู้เรียนเรียนตามความสามารถของตน และมักจะสอดแทรกความสนุกสนานน่าสนใจไว้ด้วยเสมอ

3. สื่อวิธีการ

วิรุณ ตั้งเจริญ และวชิระ อินทร์อุดม อ่างในวัฒนา มัคคสมันและคันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2554: 34) กล่าวถึง สื่อการสอนวิธีการว่า การใช้สื่อการสอนดนตรีบางเนื้อหา บางเรื่อง หรือบางตอน อาจจำเป็นต้องใช้สื่อหลายประเภท รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ เข้าประสม

ประสานกันทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ สื่อวิธีการที่ใช้เป็นกิจกรรม เช่น การเล่นเกม การแสดงบทบาท การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ

ในปัจจุบันสารสนเทศด้านดนตรีนำมาเป็นสื่อการเรียนการสอนดนตรีได้อย่างดี สารสนเทศด้านดนตรี จำแนกตามประเภทของวัสดุหรือสื่อที่ใช้ในการบันทึกได้ 5 ประเภท คือ

1. แผ่นเสียง เป็นดนตรีที่บันทึกเสียงด้วยการทำเสียงที่อยู่ในรูปของคำพูดหรือดนตรี เปลี่ยนเป็นคลื่นไฟฟ้าโดยไมโครโฟนและบันทึกลงในแผ่นเสียง มีการเคลือบหรือฉาบบนผิวหน้าของแผ่นด้วยวัสดุชนิดต่างๆ เช่น ครั่ง หรือแผ่นพลาสติก ทำให้เกิดเป็นร่องบนผิวหน้าของแผ่นเสียง ปัจจุบันไม่มีการจัดทำแผ่นเสียงออกจำหน่ายแล้ว แต่จะมีการผลิตเป็นสื่อบันทึกเสียงด้วยเทคโนโลยีใหม่ แผ่นเสียงของเก่าที่มีค่าสำหรับผู้รักการสะสมและมีให้บริการในสถาบันบริการสารสนเทศบางแห่งเท่านั้น

2. แถบบันทึกเสียงหรือเทปเสียง เป็นดนตรีที่บันทึกบนแถบเสียง ซึ่งเป็นพลาสติก เคลือบด้วยเหล็กออกไซด์ มีทั้งแถบบันทึกเสียงแบบม้วนและแบบคasset

3. แถบบันทึกภาพพร้อมเสียงหรือวีดิทัศน์ เป็นดนตรีที่บันทึกเสียงและภาพลงแถบแม่เหล็กแถบบันทึกภาพและเสียงเป็นสื่อบันทึกที่ใช้บันทึกสารสนเทศด้านดนตรีมานาน มีความคมชัดและเก็บข้อมูลได้นาน

4. แผ่นซีดีหรือดีวีดี เป็นดนตรีที่เป็นเสียงหรือทั้งภาพและเสียง ที่บันทึกลงแผ่นซีดี หรือดีวีดี ทำให้ใช้งานได้สะดวก จึงเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน

5. สิ่งพิมพ์ เป็นสารสนเทศด้านเครื่องดนตรีที่บันทึกด้วยการเขียน พิมพ์ หรือด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรบนกระดาษหรือสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือ วารสาร กฤตภาค

โดยสรุป สื่อการสอนดนตรีมี 3 ประเภท คือ (1) สื่อวัสดุ ส่วนใหญ่เป็นวัสดุสิ้นเปลือง ได้แก่ เชือก กระดาษ สี สายซอ ยางสน กระดาษทราย กาว (2) สื่ออุปกรณ์ ได้แก่ บทเพลง แผนภูมิและแผนภาพ เครื่องดนตรี สื่อประเภทเสียง สิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์ (3) สื่อวิธีการ ได้แก่ การเล่นเกม การแสดงบทบาท การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ และปัจจุบันสื่อที่มีบทบาทในการสอนดนตรีอีกประเภทหนึ่งคือสารสนเทศด้านดนตรี

5.3 การใช้สื่อการสอนดนตรี

5.3.1 การเลือกสื่อการสอนดนตรี

วิรุณ ตั้งเจริญ และวชิระ อินทร์อุดม อ่างในวัฒนา มัคคสมันและศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2554: 37) เสนอวิธีการเลือกอุปกรณ์ที่เป็นสื่อการสอนดนตรี ดังนี้

1. ให้ภาพพจน์ที่แท้จริงในการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่จะสอน ระดับอายุ และระดับสติปัญญา ประสบการณ์เดิม ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน
2. เป็นสื่อที่ตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอน และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มากขึ้นในเวลาอันสั้น
3. ช่วยเสริมทักษะและทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน
4. สภาพรูปร่าง และสมรรถภาพของอุปกรณ์ใช้การได้ดี คงทนถาวร และสะดวกต่อการนำไปใช้
5. ให้ผลคุ้มค่ากับเวลาและความพยายามที่ได้กระทำ
6. เป็นกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ได้เข้าร่วม

5.3.2 วิธีการใช้สื่อ

วิรุณ ตั้งเจริญ และวชิระ อินทร์อุดม อ่างในวัฒนา มัคคสมัน และศันสนีย์ สัตยธรรม (2554: 38) เสนอแนวทางการใช้สื่อการสอนคนตรีสำหรับการสอนในระดับมัธยมศึกษา โดยเสนอข้อพึงปฏิบัติ 4 ชั้น คือ การเลือก การเตรียม การแสดง และการติดตามผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเลือก การเลือกสื่อประกอบการสอนของครูผู้สอน จะต้องอาศัยความรู้ และประสบการณ์ของครูที่พิจารณาเลือกดูว่า สื่อชนิดใดเหมาะสมที่ใช้สอนเรื่องต่างๆ ที่ครูกำหนดไว้ โดยทั่วไปการใช้สื่อการสอนมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ (1) เป็นบทนำ (2) อธิบายหรือให้ความกระจ่างในบทเรียนนั้นๆ (3) ขยายความรู้ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และ (4) สรุปเนื้อหาในบทเรียน

การเลือกสื่อจำเป็นต้องพิจารณาเนื้อหาวิชา ประเภทและการสื่อความหมายของสื่อ พื้นภูมิหลัง ความรู้ของผู้เรียน ตลอดจนความยุ่งยากซับซ้อนของเนื้อหา และวัตถุประสงค์ที่ใช้สื่อประกอบการสอน เช่น ถ้าใช้เป็นบทนำหรือบทสรุป สื่อที่ใช้ไม่ต้องการละเอียดมากก็ได้ แต่ถ้าใช้เพื่อ ขยายประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สิ่งที่ใช้จำเป็นต้องแสดงรายละเอียดต่างๆ ให้เด่นชัด

2. การเตรียม ครูผู้สอนควรเตรียมตัวโดยการทดลองใช้สื่อนั้นอย่างน้อยหนึ่งครั้ง หรือสองครั้ง ทั้งนี้เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของการใช้สื่อให้สามารถดำเนินด้วยดี การใช้สื่อก่อนสอนจริง ทำให้ครูได้ข้อคิดหลายประการ คือ (1) เกิดความมั่นใจในการใช้สื่อมากขึ้น เพราะได้ทดลองใช้ดูก่อนแล้ว (2) ได้ทราบว่าเป็นเนื้อหาที่สอนสัมพันธ์กับสื่อที่เตรียมไว้หรือไม่ (3) จัดลำดับและกระบวนการใช้สื่อได้ตามลำดับก่อนหลัง และ (4) กำหนดเวลาในการสอนได้

3. การแสดง การแสดงสื่อประกอบการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้การสอนดำเนินไปโดยราบรื่น ครูผู้สอนเองควรตระหนักว่าผู้เรียนเรียนได้ดีโดยไม่ได้ยินเสียงหรือไม่ได้เห็นด้วยตาเป็นไปไม่ได้ ดังนั้น สื่อที่นำมาแสดงต้องทำให้ผู้เรียนได้เห็น และได้ยิน โดยทั่วถึงกัน

4. การติดตามผลการใช้สื่อ มีความมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ (1) ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้รับความรู้ไปมากน้อยเพียงใด และ (2) ผู้เรียนได้ขยายความรู้ให้กว้างขวางออกไปโดยใช้ความพยายามหาความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่ตนเรียน

นอกจากนั้น การใช้สื่อการสอนในการสอนดนตรี ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่ทำให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ ครูควรสำรวจตัวเองว่าในการใช้สื่อการสอนดนตรี ครูมีลักษณะต่อไปนี้หรือไม่

1. มีความเข้าใจในคุณลักษณะเฉพาะของสื่อการสอนที่นำมาใช้เป็นอย่างดี
2. มีความสามารถในการใช้สื่อประสม
3. ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับระดับอายุและสติปัญญาของผู้เรียน
4. นำสื่อการสอนที่เตรียมไว้มาใช้อย่างจริงจัง
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ด้วย
6. ใช้สื่อการสอนได้เนื้อหาสาระมากที่สุดในช่วงเวลาอันสั้น
7. ไม่ใช้สื่อการสอนอย่างพร่ำเพรื่อ
8. เมื่อใช้สื่อการสอนแล้ว เก็บรักษาให้เรียบร้อย

5.3.3 การเก็บรักษาสื่อการสอนดนตรี

โกวิทย์ ขันธศิริ อ่างในวัฒนา มัคคสมัน และศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2554: 39) กล่าวถึงระบบการเก็บและการดูแลรักษาสื่อการสอนดนตรีแต่ละประเภท ดังนี้

1. เครื่องดนตรีสากล เครื่องดนตรีสากลบางชนิดมีขนาดใหญ่ กินเนื้อที่มาก เช่น เปียโน กลองใหญ่ จึงต้องมีห้องเก็บ โดยเฉพาะ ส่วนเครื่องที่มีขนาดเล็กอาจแยกออกเป็นเครื่องตามกลุ่ม กลุ่มเครื่องสาย กลุ่มเครื่องเป่า และเครื่องกำกับจังหวะ สิ่งสำคัญต้องมีตู้เก็บ มีชั้นวางให้เป็นระเบียบและมีการตรวจตราเป็นระยะ

2. เครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีจำพวกเครื่องตี เช่น ระนาด ฆ้องวง ตะโพน ฯลฯ มักวางกับพื้นในห้องดนตรีไทย เครื่องกำกับจังหวะควรแยกเป็นกลุ่มๆ เช่น กลอง ฉิ่ง กรับ โหม่ง ฯลฯ เมื่อถึงเวลาควรให้เด็กสามารถหยิบใช้ หรือนำเก็บได้โดยง่าย ควรมีตู้เก็บ โดยเฉพาะ ควรมีการตรวจตราเป็นระยะ หากสึกหรือก็ควรซ่อมแซมและนับให้ครบจำนวนทุกครั้ง

3. สื่อการสอนและอุปกรณ์พิเศษ เช่น เชือก กระดาษสี แผนภาพ ฯลฯ วัสดุที่ประดิษฐ์ทำขึ้นเอง ควรเก็บให้เป็นระเบียบ อาจเป็นตู้หรือชั้น ควรมีการตรวจความเรียบร้อย ความสะอาดและจำนวนขึ้นเป็นประจำ ควรให้เด็กรู้ตำแหน่งที่เก็บ และสามารถนำออกมาใช้ได้อย่างมีระเบียบเรียบร้อย และถูกต้องตามสถานที่ที่กำหนด

4. อุปกรณ์สิ้นเปลือง เช่น ยางสน สายชอ เครื่องมือซ่อมแซม ฯลฯ ควรมีผู้เก็บรักษาโดยเฉพาะและสามารถเปิดใช้ได้ในกรณีจำเป็น และตั้งงบประมาณการสั่งซื้อไว้เป็นประจำ การซ่อมแซมน่าทำได้โดยครูผู้สอน ถ้าหากไม่มีผู้ดูแลพิเศษ ครูผู้สอนต้องหมั่นตรวจตราการสูญหาย และการขาดแคลนอยู่เป็นประจำ

โดยสรุป การใช้สื่อการสอนครอบคลุมการเลือกใช้สื่อคนตรีที่ต้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาสาระที่สอนและกิจกรรมที่จัด วิธีการใช้สื่อการสอนคนตรีสำหรับการสอนในระดับมัธยมศึกษา 4 ขั้นตอน คือ การเลือก การเตรียม การแสดง และการติดตามผล ต้องมีการเก็บรักษาสื่อการสอนคนตรีอย่างดี เป็นระบบเพราะวัสดุอุปกรณ์และเครื่องดนตรีบางประเภทมีราคาสูงมาก

6. การจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

6.1 วิสัยทัศน์องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาก้าวหน้า พัฒนาสาธารณสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การกีฬาสู่สากล ท่องเที่ยวมีคุณภาพ บริหารคุ้มค่า ประชาชนมีส่วนร่วม

6.2 พันธกิจองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

มุ่งมั่นพัฒนาท้องถิ่นตามแนวพระราชดำริ สร้างมาตรฐานการศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย ประชาชนมีรายได้เพิ่มและได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นยกระดับงานสาธารณสุข พัฒนาระบบสาธารณสุขปโภค-สาธารณสุขูปการ การท่องเที่ยว และงานวัฒนธรรมประเพณี ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนากีฬาสู่ระดับประเทศการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความยั่งยืน ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บริหารงานบนหลักธรรมาภิบาล

6.3 นโยบายองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมากำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาไว้ ดังนี้

6.3.1 ส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

6.3.2 พัฒนาและเตรียมบุคลากรด้านการศึกษา (ครู อาจารย์ นักเรียน) ให้เป็นผู้มีคุณภาพมีทักษะและศักยภาพตามมาตรฐานสากล

6.3.3 สนับสนุนให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือและประกอบการศึกษา

6.3.4 สนับสนุนศูนย์คอมพิวเตอร์ระดับชุมชนเพื่อเพิ่มทักษะประชาชนในชุมชน

6.4 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด 58 โรงเรียน แบ่งการบริหารงานออกเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา, ประกาศ. 2554: 1-3)

กลุ่มย่อยที่ 1

1. โรงเรียนนครบุรี อำเภอครบุรี
2. โรงเรียนเฉลิมพิทยา อำเภอครบุรี
3. โรงเรียนบ้านใหญ่พิทยาคม อำเภอครบุรี
4. โรงเรียนอรพิมพิทยา อำเภอครบุรี
5. โรงเรียนบ้านใหม่พิทยาคม อำเภอครบุรี
6. โรงเรียนมาบตะโกพิทยาคม อำเภอครบุรี
7. โรงเรียนสระแกรราชรัชศึกษา อำเภอบักรงชัย
8. โรงเรียนลำพระเพลิงพิทยาคม อำเภอบักรงชัย
9. โรงเรียนวังน้ำเขียวพิทยาคม อำเภอวังน้ำเขียว
10. โรงเรียนวังหินพิทยาคม อำเภอวังน้ำเขียว
12. โรงเรียนสุขไพบลูย์วิริยะวิทยา อำเภอเสิงสาง

กลุ่มย่อยที่ 2

1. โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดิ์ผดุงวิทยา” อำเภอสีคิ้ว
2. โรงเรียนสีคิ้ววิทยาคาร อำเภอสีคิ้ว
3. โรงเรียนคลองไผ่วิทยา อำเภอสีคิ้ว
4. โรงเรียนห้วยลึกผดุงวิทยา อำเภอสีคิ้ว
5. โรงเรียนสีคิ้วหนองหญ้าขาว อำเภอสีคิ้ว
6. โรงเรียนกฤษณาวิทยา อำเภอสีคิ้ว

7. โรงเรียนปากช่อง 2 อำเภอปากช่อง
  8. โรงเรียนปากช่องพิทยาคม อำเภอปากช่อง
  9. โรงเรียนเขาใหญ่พิทยาคม อำเภอปากช่อง
  10. โรงเรียนกลางดงปทุมวิทยา อำเภอปากช่อง
- กลุ่มย่อยที่ 3

1. โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ อำเภอโนนไทย
2. โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ 2 อำเภอโนนไทย
3. โรงเรียนพระทองคำวิทยา อำเภอพระทองคำ
4. โรงเรียนทรัพย์รังวิทยา อำเภอพระทองคำ
5. โรงเรียนมัธยมประจักษ์วิทยา อำเภอด่านขุนทด
6. โรงเรียนปราสาทพิทยาคม อำเภอด่านขุนทด
7. โรงเรียนวังโป่งพิทยาคม อำเภอด่านขุนทด
8. โรงเรียนมัธยมหลวงพ่อกุณ ปริสุทโธ อำเภอด่านขุนทด
9. โรงเรียนเทพารักษ์ราชพิทยาคม อำเภอเทพารักษ์
10. โรงเรียนมัธยมบึงปรือ อำเภอเทพารักษ์

กลุ่มย่อยที่ 4

1. โรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่
2. โรงเรียนวัดประชานิมิตร อำเภอบัวใหญ่
3. โรงเรียนบัวลาย อำเภอบัวลาย
4. โรงเรียนหนองหัวพิทยาสรรค์ อำเภอบัวลาย
5. โรงเรียนปรางค์ทองวิทยา อำเภอกง
6. โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม อำเภอกง
7. โรงเรียนโคตรพิทยาคม อำเภอโนนสูง
8. โรงเรียนมะค่าวิทยา อำเภอโนนสูง
9. โรงเรียนหินดาดวิทยา อำเภอห้วยแถลง

กลุ่มย่อยที่ 5

1. โรงเรียนหนองสูงเหลื่อมพิทยาคม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
2. โรงเรียนหนองยางพิทยาคม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
3. โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา อำเภอโชคชัย
4. โรงเรียนคอนไพลพิทยาคม อำเภอโชคชัย

5. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นครราชสีมา อำเภอเมือง
  6. โรงเรียนสูงเนิน อำเภอสูงเนิน
  7. โรงเรียนวังรางพิทยาคม อำเภอสูงเนิน
  8. โรงเรียนสองครพิทยาคม อำเภอสูงเนิน
  9. โรงเรียนกุคจิกวิทยา อำเภอสูงเนิน
  10. โรงเรียนหนองบุนนากพิทยาคม อำเภอหนองบุญมาก
- กลุ่มย่อยที่ 6
1. โรงเรียนประทาย อำเภอประทาย
  2. โรงเรียนวังไม้แดงพิทยาคม อำเภอประทาย
  3. โรงเรียนสาทรายวิทยาคม อำเภอชุมพวง
  4. โรงเรียนตลาดไทรพิทยาคม อำเภอชุมพวง
  5. โรงเรียนช่องแม่ววิทยาคม อำเภอลำทะเมนชัย
  6. โรงเรียนเมืองยางศึกษา อำเภอเมืองยาง
  7. โรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม อำเภอจักราช
  8. โรงเรียนหนองขามพิทยาคม อำเภอจักราช

โดยสรุป องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน โดยมีนโยบายในด้านการพัฒนาการศึกษา ดังนี้ (1) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา (2) พัฒนาและเตรียมบุคลากรด้านการศึกษา (ครู อาจารย์ นักเรียน) ให้เป็นผู้มีคุณภาพมีทักษะและศักยภาพตามมาตรฐานสากล (3) สนับสนุนให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือและประกอบการศึกษา และ (4) สนับสนุนศูนย์คอมพิวเตอร์ระดับชุมชนเพื่อเพิ่มทักษะประชาชนในชุมชน ในปัจจุบันมีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 58 โรงเรียน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีระพร จำปาอ่อน (2548) ได้วิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า (1) การใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายชั้นตอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับชั้นตอนที่มีการปฏิบัติจากมากไปน้อย คือ ชั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์

การเลือก ดัดแปลงหรือการออกแบบสื่อ การวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียน การประเมินผล การกำหนดการตอบสนองของผู้เรียนและการใช้สื่อ (2) การเปรียบเทียบการใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยภาพรวมและรายชั้นตอน พบว่าไม่แตกต่างกัน (3) การเปรียบเทียบการใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์ โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายชั้นตอน พบว่าชั้นตอนการเลือก ดัดแปลงหรือการออกแบบสื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) การเปรียบเทียบการใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้สื่อ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายชั้นตอนพบว่า ชั้นตอนการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียน การเลือกดัดแปลงหรือการออกแบบสื่อ การใช้สื่อ การกำหนดการตอบสนอง และการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมพร นาสมโภชน์ (2549) ได้วิจัยสภาพ ปัญหา ความต้องการ และการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนต้นแบบในฝันและโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัญหาด้านเทคโนโลยีการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนต้นแบบในฝันและโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและโรงเรียนต้นแบบในฝันและโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธมีระดับสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (2) บุคลากรมีความต้องการด้านเทคโนโลยีการศึกษาของโรงเรียนต้นแบบในฝันและโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและบุคลากรโรงเรียนต้นแบบในฝันและโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก (3) บุคลากรมีการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีการศึกษาของโรงเรียนต้นแบบในฝันและโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามประเภทของโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนต้นแบบในฝันมีระดับการยอมรับนวัตกรรม ด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบุคลากรในโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธมีระดับการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับมาก (4) บุคลากรในโรงเรียนต้นแบบในฝันและบุคลากรในโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ มีสภาพปัญหาด้านเทคโนโลยีการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรในโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธและโรงเรียนต้นแบบในฝัน มีความต้องการด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรในโรงเรียนต้นแบบในฝันมีสภาพปัญหาปัญหา ความ

ต้องการ การยอมรับนวัตกรรมมากกว่าโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ ยกเว้นสภาพปัญหาการผลิตวัสดุการสอนแนวใหม่บุคลากรในโรงเรียนต้นแบบในพื้นที่มีมากกว่าโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ

จารุวัจน์ สองเมือง (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหา ความต้องการด้านสื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการใช้สื่อการสอนเป็นบางครั้ง สื่อที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสื่อที่ผลิตขึ้นใช้เองและมีเหตุผลของการใช้สื่อคือเพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น ครูส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้สื่อในชั้นเตรียมอุปกรณ์และการเลือกใช้สื่อ ซึ่งมีสาเหตุจากการขาดแคลนงบประมาณและไม่มีความสามารถในการผลิตสื่อ นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบการใช้สื่อ พบว่า (1) เพศ พบความแตกต่างกันในด้านประเภทของสื่อการสอน แหล่งที่มาของสื่อการสอน (2) ประสบการณ์สอน พบแตกต่างกันในด้านประเภทของสื่อการสอน แหล่งที่มาของสื่อการสอนและปัญหาในการใช้สื่อการสอน (3) ระดับการศึกษา พบความแตกต่างกันในด้านแหล่งที่มาของสื่อการสอนและสภาพการใช้สื่อการสอน (4) วิชาชีพครู พบความแตกต่างกันในด้านประเภทของสื่อการสอน แหล่งที่มาของสื่อการสอนและสาเหตุของปัญหาในการใช้สื่อการสอน (5) กลุ่มวิชาที่สอน พบความแตกต่างกันด้านความถี่ในการใช้สื่อการสอน ประเภทของสื่อการสอน แหล่งที่มาของสื่อการสอน และแหล่งที่มาของสื่อการสอน และ (6) จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียนมีความแตกต่างกันในความถี่ของการใช้สื่อการสอน ประเภทของสื่อการสอน แหล่งที่มาของสื่อการสอนและสภาพการใช้สื่อการสอน

สุวิญญา เกษเกศา (2551) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการใช้สื่อการสอนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า (1) อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการใช้สื่อการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานและคณะที่ทำการสอนต่างกันมีความต้องการใช้สื่อการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 (2) อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการใช้สื่อการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานและคณะที่ทำการสอนต่างกัน มีปัญหาการใช้สื่อการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ประสิทธิ์ ไหม่เพชรวงศ์ (2552) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนคาทอลิกในสังฆมณฑลนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน พบว่า ขั้นตอนที่มีปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู คือปัญหาในการออกแบบ การใช้สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระวิชา การดูแลรักษา การเตรียมอุปกรณ์ และสาเหตุที่เป็นปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูคือขาดแคลนการสนับสนุนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ไม่มีแหล่งให้ยืม และไม่มีเวลาในการผลิต

สื่อ (2) ความต้องการการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน คือ ด้านการผลิต และการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ในด้านการอบรมหรือการอบรมเชิงปฏิบัติการ และความต้องการให้ความช่วยเหลือจากโรงเรียนต้นสังกัด (3) การเปรียบเทียบปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนคาทอลิกสังฆมณฑลนครราชสีมา จำแนกตามโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอนพบว่า ครูมีความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนมาก และต้องการสื่อที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน มีสีสันสวยงาม ได้รับความสนใจจากผู้เรียน ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียน สำหรับด้านปัญหา พบว่า มีปัญหาด้านงบประมาณการบริหารจัดการในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ขาดที่สถานที่เก็บสื่อ และสื่อที่ผลิตใช้เองไม่คงทน

โดยสรุป จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการเรียนการสอน พบว่าสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ มีการใช้สื่อกันมาก ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกี่ยวกับด้านการขาดแคลนงบประมาณ ไม่มีความสามารถในการผลิต การดูแลรักษา การเตรียมอุปกรณ์ ไม่มีแหล่งให้ยืม ความต้องการสื่อการเรียนการสอนที่พบคือต้องการพัฒนาเรื่องการใช้ การผลิต การจัดซื้อ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และความช่วยเหลือจากต้นสังกัด เป็นต้น เมื่อทราบสภาพ ปัญหา ความต้องการดังกล่าวแล้ว ได้นำผลการวิจัยเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพิจารณาดำเนินการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาองค์กรต่างๆ ต่อไป ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาในด้านสื่อการเรียนการสอนวิชาดนตรีของครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยจึงได้วิจัยสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาเป็นข้อมูลและแนวทางปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้คือ กำหนดประชากร สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 300 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการใช้สื่อการสอน จำนวน 33 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการใช้สื่อการสอน จำนวน 33 ข้อ ตอนที่ 4 แบบสอบถามความต้องการการใช้สื่อการสอน จำนวน 54 ข้อ และ ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

ขั้น 1 กำหนดสิ่งต้องประเมิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 สภาพการใช้สื่อการสอน ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับการวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน การดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน และประเภทของสื่อการสอนที่ใช้ ด้านที่ 2 ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรี ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชา

ดนตรีด้านวัสดุ ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านอุปกรณ์ ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านบุคลิกภาพ ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ ด้านที่ 3 ความต้องการสื่อการสอนวิชาดนตรีของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาประกอบด้วยด้านบุคลิกภาพของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการประเภทของสื่อการสอน การพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอน การสนับสนุนจากสถานศึกษา

ขั้น 2 ศึกษาทฤษฎีหลักการต่างๆ จากตำรา แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี

ขั้น 3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	มีสภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับมากที่สุด
4	มีสภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับมาก
3	มีสภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับปานกลาง
2	มีสภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับน้อย
1	มีสภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับน้อยที่สุด

และ (2) แบบสอบถามปลายเปิด

ขั้น 4 สร้างแบบสอบถาม โดยการประมวลเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมขอบข่ายที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่ทำการสอน ตำแหน่งทางวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน ประสบการณ์ในการสอนวิชาดนตรี จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาดนตรีต่อสัปดาห์ และ การใช้สื่อการสอนประเภทใดบ้าง ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับการวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน จำนวน 13 ข้อ การดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน จำนวน 7 ข้อ การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน จำนวน 8 ข้อ และประเภทของสื่อการสอนที่ใช้ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านวัสดุ จำนวน 9

ข้อ ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านอุปกรณ์ จำนวน 7 ข้อ ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านบุคลิกภาพ จำนวน 9 ข้อ และปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการประเภทของสื่อการสอนด้านสื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 8 ข้อ ด้านสื่อโสตทัศน จำนวน 3 ข้อ ด้านสื่อเสียง จำนวน 2 ข้อ ด้านสื่อภาพนิ่ง จำนวน 4 ข้อ ด้านภาพเคลื่อนไหว จำนวน 3 ข้อ ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 4 ข้อ ด้านชุดการสอน จำนวน 3 ข้อ ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์สื่อโสตทัศน จำนวน 11 ข้อ การพัฒนาความรู้เพื่อใช้สื่อการสอน จำนวน 6 ข้อ การสนับสนุนจากสถานศึกษา จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อคำถามที่กำหนดไว้

ขั้น 5 ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิท่านตรวจสอบ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) (รายงานผู้ทรงคุณวุฒิแสดงในภาคผนวก ก หน้า 70) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะทำการทดสอบความถูกต้องรวมทั้งครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวัด และตรวจสอบข้อคำถามทุกข้อให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ภาษาที่ใช้ชัดเจน เข้าใจตรงกัน (ผลการประเมินคุณภาพแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญแสดงใน ภาคผนวก ก หน้า 84)

เกณฑ์การให้คะแนนการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) แล้วหาค่าเฉลี่ยซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- + 1 ถ้าแน่ใจว่ารายการสอบถามมีความเหมาะสม
- 0 ถ้าไม่แน่ใจว่ารายการสอบถามมีความเหมาะสม
- 1 ถ้าแน่ใจว่ารายการสอบถามไม่มีความเหมาะสม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อคำถามจากการพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า $IOC \leq .50$ แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องเชิงเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน ซึ่งผลพบว่าข้อคำถามรายข้อมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66-1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ (ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม แสดงในภาคผนวก ง หน้า 88)

ขั้น 6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบข้อคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อคำถามมีความชัดเจนและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามโดยมีการปรับปรุงแบบสอบถามดังนี้

6.1 ได้ปรับปรุงข้อคำถามให้กระชับ ชัดเจน

6.2 จัดรูปแบบตารางของแบบสอบถามให้สวยงาม

ขั้น 7 ทดลองใช้แบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับกลุ่มครูผู้สอนคนตรีในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 เมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม 2555 ผลการทดลองใช้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจข้อคำถามทุกข้อ

ขั้น 8 หลังจากการปรับปรุงแบบสอบถาม ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ จึงดำเนินการจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำมาใช้สอบถามความต้องการกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หน้า 72) แบบสอบถามสมบูรณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับประกอบด้วย

1. การวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน มีข้อคำถามย่อย 13 ข้อ
2. การดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน มีข้อคำถามย่อย 7 ข้อ
3. การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน มีข้อคำถามย่อย 8 ข้อ
4. ประเภทของสื่อการสอนที่ใช้ มีข้อคำถามย่อย 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับประกอบด้วย

1. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านวัสดุ มีข้อคำถามย่อย 9 ข้อ
2. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านอุปกรณ์ มีข้อคำถามย่อย 7 ข้อ
3. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านบุคลากร มีข้อคำถามย่อย 9 ข้อ
4. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านเทคนิค / วิธีการ มีข้อคำถามย่อย 8 ข้อ

ตอนที่ 4 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย

1. ความต้องการประเภทของสื่อการสอน ประกอบด้วย
  - 1.1 สื่อสิ่งพิมพ์ มีข้อคำถามย่อย 8 ข้อ
  - 1.2 สื่อโสตทัศน มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ
  - 1.3 สื่อเสียง มีข้อคำถามย่อย 2 ข้อ
  - 1.4 สื่อภาพนิ่ง มีข้อคำถามย่อย 4 ข้อ
  - 1.5 ภาพเคลื่อนไหว มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ
  - 1.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีข้อคำถามย่อย 4 ข้อ
  - 1.7 ชุดการสอน มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ
  - 1.8 เครื่องมือ / อุปกรณ์สื่อโสตทัศน มีข้อคำถามย่อย 11 ข้อ
2. การพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอน มีข้อคำถามย่อย 6 ข้อ
3. การสนับสนุนจากสถานศึกษา มีข้อคำถามย่อย 10 ข้อ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 300 ฉบับ

3.3 วัน เวลา ในการแจกและรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2556-เดือนเมษายน 2556

3.4 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่า แบบสอบถามจำนวน 300 ฉบับ ได้รับคืน 295 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.33 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}} \times 100$$

4.2 วิเคราะห์สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อกำหนดให้ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 N แทน จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวของ จอห์น ดับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คานัน (Best John W. and Kahn James V. 1993: 181-182) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	สภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	สภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับมาก
2.50 – 3.49	สภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	สภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับน้อย
1.00 – 1.49	สภาพ ปัญหา และความต้องการในระดับน้อยที่สุด

4.3 สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-S.D.) (Lafferty Petter and Rowe Julain 1995: 561-562)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อกำหนดให้	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$N\sum X^2$	แทน	ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหา และความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอน ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอน ตอนที่ 4 ความต้องการสื่อการสอน และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามครอบคลุม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สูงสุด ระดับชั้นที่ทำการสอน ตำแหน่งทางวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน ประสบการณ์ในการสอนวิชาคนตรี จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาคนตรีต่อสัปดาห์ สื่อการสอนที่ใช้ในการสอนคนตรี

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 295)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1 เพศ	ชาย	169	57.3
	หญิง	126	42.7
2 อายุ	20 – 30 ปี	79	26.8
	31 – 40 ปี	101	34.2
	41 – 50 ปี	81	27.5
	51 – 60 ปี	34	11.5

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3 วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	8.5
ปริญญาตรี	222	75.2
ปริญญาโท	48	16.3
ปริญญาเอก	0	0
4 ระดับชั้นที่ทำการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	129	43.7
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	124	42.0
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	98	33.2
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	112	38.1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	110	37.3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	126	42.7
5 ตำแหน่งทางวิชาการ		
ครูผู้ช่วย	68	22.1
ครู คศ.1	90	30.5
ครู คศ.2	62	21.0
ครู คศ.3	75	25.4
ครู คศ.4	0	0
6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน		
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	6	2.0
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	11	3.7
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	11	3.7
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	22	7.5
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	9	3.1
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	216	73.2
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	17	5.8
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	3	1.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
7 ประสบการณ์ในการสอนวิชาดนตรี		
1 – 5 ปี	146	49.5
6 – 10 ปี	67	22.7
11 – 15 ปี	34	11.5
16 – 20 ปี	31	10.5
20 ปีขึ้นไป	17	5.8
8 จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาดนตรีต่อสัปดาห์		
ต่ำกว่า 5 ชั่วโมง	42	14.2
5 – 10 ชั่วโมง	82	27.8
11 – 15 ชั่วโมง	56	19.0
16 – 20 ชั่วโมง	96	32.5
21 ชั่วโมงขึ้นไป	19	6.5
9 สื่อการสอนที่ใช้ในการสอนดนตรี		
สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แบบเรียน หนังสือต่างๆ	222	75.3
สื่อภาพเคลื่อนไหว เช่น สไลด์คอมพิวเตอร์	79	26.8
สื่อโสตทัศน เช่น แผนภูมิ หุ่นจำลอง	45	15.3
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CAI , E - Book	53	18.0
สื่อเสียง เช่น ซีดีเสียง เทปเสียง	138	46.8
สื่อชุดการสอน	87	29.5
สื่อภาพนิ่ง เช่น ภาพถ่าย แผนภาพ	121	41.0
เครื่องมืออุปกรณ์สื่อโสต	56	19.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.3 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 42.7

1.2 อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ 31–40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมาคือ อายุ 41–50 ปีคิดเป็นร้อยละ 27.5 และอายุ 20–30 ปีคิดเป็นร้อยละ 26.8 และอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.5

1.3 วุฒิการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.2 รองลงมาคือ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 16.3 ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8.5 และปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 0

1.4 ระดับชั้นที่ทำการสอน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด คือ ร้อยละ 43.7 รองลงมาคือระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 42.7 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 42.0 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 38.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 37.3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 33.2

1.5 ตำแหน่งทางวิชาการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งทางวิชาการครู คศ.1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมา ครู คศ.3 คิดเป็นร้อยละ 25.4 ครูผู้ช่วย คิดเป็นร้อยละ 22.1 ครู คศ.2 คิดเป็นร้อยละ 21.0

1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.2 รองลงมาคือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 4.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 5.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 3.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 3.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 2.0 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.0

1.7 ประสบการณ์ในการสอนวิชาดนตรี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ในการสอนวิชาดนตรี 1-5 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมา คือ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.7 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.5 16-20ปี คิดเป็นร้อยละ 10.5 และ 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.8

1.8 จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาดนตรีต่อสัปดาห์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาดนตรีต่อสัปดาห์มากที่สุด คือ 16-20 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมา คือ สอน 5-10 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 27.8 สอน 11-15 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 19.0 สอนต่ำกว่า 5 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 14.2 สอน 21 ชั่วโมงขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.5

1.9 สื่อการสอนที่ใช้ในการสอนดนตรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สื่อประเภท สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แบบเรียน หนังสือต่างๆมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.3 รองลงมา คือ สื่อเสียง เช่น ซีดีเสียง เทปเสียง คิดเป็นร้อยละ 46.8 สื่อภาพนิ่ง เช่น ภาพถ่าย แผนภาพ คิดเป็นร้อยละ 41.0 สื่อชุดการสอน คิดเป็นร้อยละ 29.5 สื่อภาพเคลื่อนไหว เช่น สไลด์คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 26.8 เครื่องมืออุปกรณ์สื่อโสต คิดเป็นร้อยละ 19.0 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CAI, E – Book คิดเป็นร้อยละ 18.0 และ สื่อโสตทัศน์ เช่น แผนภูมิ หุ่นจำลอง คิดเป็นร้อยละ 15.3

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม

ตารางที่ 4.2 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โดยภาพรวม (n = 295)

ด้านที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	การวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อ การสอน	3.93	.49	มาก
2	การดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.76	.55	มาก
3	การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.67	.51	มาก
4	ประเภทของสื่อการสอนที่ใช้	3.82	.70	มาก
	รวม	3.80	.42	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยภาพรวมสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D = .42) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 3.93$, S.D = .49)

2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.3 - 4.6

2.2.1 การวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน

ตารางที่ 4.3 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับการวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	มีการเลือกใช้สื่อให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน	4.25	.63	มาก
2	มีการวิเคราะห์ความต้องการของหลักสูตรเพื่อกำหนดสื่อการสอนที่ใช้	3.96	.63	มาก
3	มีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาของการสอน	3.84	.76	มาก
4	มีการวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.74	.81	มาก
5	มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อการเรียนการสอน	4.08	.72	มาก
6	มีการกำหนดประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่จะใช้ไว้ล่วงหน้า	3.99	.70	มาก
7	มีการเลือก ดัดแปลง หรือออกแบบสื่อการสอน	3.56	.82	มาก
8	มีการตรวจสอบสื่อการเรียนการสอนที่จะใช้ล่วงหน้าให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	4.06	.82	มาก
9	มีการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนก่อนดำเนินการใช้จริง	3.83	.74	มาก
10	มีการกำหนดกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.81	.62	มาก
11	มีการเขียนแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม	4.05	.71	มาก
12	มีการศึกษาเนื้อหาสาระเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนการสอนที่เลือกใช้	3.95	.80	มาก
13	ท่านมีการจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.92	.66	มาก
รวม		3.93	.49	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โดยภาพรวมสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D = .49) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการเลือกใช้สื่อให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.25$, S.D = .63)

2.2.2 การดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.4 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับการดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	มีการนำเสนอสื่อการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนในแผนการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.77	.62	มาก
2	มีการใช้สื่อการสอนเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน	3.61	.83	มาก
3	มีการใช้สื่อการสอนเสนอเนื้อหาบทเรียน	3.88	.68	มาก
4	มีการใช้สื่อการสอนเพื่อแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงกิจกรรมการเรียน	3.63	.67	มาก
5	มีการใช้สื่อการสอนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน	4.03	.71	มาก
6	มีการใช้สื่อการสอนเพื่อสรุปเนื้อหาบทเรียน	3.65	.80	มาก
7	มีการใช้สื่อการสอนเพื่อประเมินความเข้าใจของผู้เรียน	3.75	.74	มาก
	รวม	3.76	.55	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า โดยภาพรวมสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D = .55) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการใช้สื่อการสอนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03$, S.D = .71)

2.2.3 การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.5 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับการประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	มีการประเมินการนำเสนอสื่อการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้	3.73	.68	มาก
2	มีการใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน	3.67	.69	มาก
3	มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน	3.78	.62	มาก
4	มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์ผู้เรียน	3.60	.82	มาก
5	มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละภาคเรียน	3.85	.72	มาก
6	มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์เพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คนตรี	3.38	.82	ปานกลาง
7	มีการนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.71	.73	มาก
8	มีการนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนด้านสื่อการสอน	3.61	.69	มาก
	รวม	3.67	.51	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โดยภาพรวมสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D = .51) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียน การสอน จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละภาคเรียน ($\bar{X} = 3.85$, S.D = .72)

2.2.4 ประเภทของสื่อการสอนที่ใช้

ตารางที่ 4.6 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับประเภทของสื่อการสอนที่ใช้
(n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	สื่อสิ่งพิมพ์	4.41	.65	มาก
2	สื่อวัสดุ	4.03	.80	มาก
3	สื่ออุปกรณ์	4.22	.86	มาก
4	สื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.16	1.28	ปานกลาง
5	สื่อวิธีการ	3.37	1.30	ปานกลาง
รวม		3.84	.70	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โดยภาพรวมสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับประเภทของสื่อการสอนที่ใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D = .70) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสื่อสิ่งพิมพ์ ($\bar{X} = 4.41$, S.D = .65)

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม

ตารางที่ 4.7 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โดยภาพรวม (n = 295)

ด้านที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านวัสดุ	3.27	1.16	ปานกลาง
2	ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านอุปกรณ์	3.63	1.07	มาก
3	ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านบุคลากร	3.43	1.00	ปานกลาง
4	ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ	3.28	1.04	ปานกลาง
รวม		3.40	.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า โดยภาพรวมปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D = .91) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีด้านอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.63$, S.D = 1.07)

3.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นรายชื่อ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.8-4.11

3.2.1 ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านวัสดุ

ตารางที่ 4.8 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านวัสดุ (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ขาดทักษะการใช้วัสดุเกี่ยวกับการเรียนการสอนคนตรี	2.93	1.46	ปานกลาง
2	บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้านคนตรีมีไม่เพียงพอ	3.30	1.41	ปานกลาง
3	ขั้นตอนการได้มาซึ่งวัสดุสื่อการสอนวิชาคนตรีมีความยุ่งยาก	3.27	1.42	ปานกลาง
4	จำนวนวัสดุสื่อการสอนวิชาคนตรีมีไม่เพียงพอ	3.47	1.45	ปานกลาง
5	ขาดการเตรียมความพร้อมในการใช้วัสดุสื่อการสอนเป็นสื่อในการเรียนการสอนวิชาคนตรี	3.11	1.43	ปานกลาง
6	วัสดุสื่อการสอนวิชาคนตรีขาดความทันสมัย	3.30	1.42	ปานกลาง
7	ขาดสถานที่เก็บวัสดุสื่อการสอนวิชาคนตรีไว้เป็นหมวดหมู่	3.28	1.46	ปานกลาง
8	ขาดความรู้ในการดูแลรักษาวัสดุสื่อการสอนวิชาคนตรี	3.52	1.14	มาก
9	ขาดความรู้และอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุงวัสดุสื่อการสอนวิชาคนตรี	3.20	1.55	ปานกลาง
รวม		3.27	1.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า โดยภาพรวมปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านวัสดุ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$, S.D = 1.16) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือขาดความรู้ในการดูแลรักษาวัสดุสื่อการสอนวิชาคนตรี ($\bar{X} = 3.52$, S.D = 1.14)

3.2.2 ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านอุปกรณ์

ตารางที่ 4.9 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านอุปกรณ์ (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	จำนวนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์มีไม่เพียงพอ	3.43	1.51	ปานกลาง
2	ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์	3.49	1.56	ปานกลาง
3	ขาดการซ่อมบำรุงอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์	3.72	1.11	มาก
4	อุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่มีความทันสมัยมีไม่เพียงพอ	3.67	1.04	มาก
5	ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่มีความพร้อมใช้ในการเรียนการสอน	3.70	1.08	มาก
6	ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่มีความคงทนถาวร	3.75	.99	มาก
7	ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่มีความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการนำไปใช้ในการเรียนการสอน	3.63	1.08	มาก
	รวม	3.63	1.07	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โดยภาพรวมปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านอุปกรณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D = 1.07) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่มีความคงทนถาวร ($\bar{X} = 3.75$, S.D = .99)

3.2.3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านบุคลากร

ตารางที่ 4.10 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านบุคลากร (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ขาดความเข้าใจในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.52	1.15	มาก
2	ขาดการเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.40	1.03	ปานกลาง
3	ขาดการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.28	1.13	ปานกลาง
4	ขาดทักษะในการอธิบายสาธิตการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.35	1.18	ปานกลาง
5	ขาดความรู้ในการนำสื่อการสอนวิชาดนตรีมาใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.49	1.04	ปานกลาง
6	ขาดความชำนาญในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.33	1.12	ปานกลาง
7	ขาดการจัดอบรมเพื่อพัฒนาสื่อการสอนวิชาดนตรี	3.65	1.03	มาก
8	ไม่ให้ความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม ในการผลิตสื่อการสอนวิชาดนตรี	3.32	1.19	ปานกลาง
9	ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานในการพัฒนาทักษะในการใช้และผลิตสื่อการสอนวิชาดนตรี	3.54	1.135	มาก
รวม		3.43	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า โดยภาพรวมปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D = 1.00) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือขาดการจัดอบรมเพื่อพัฒนาสื่อการสอนวิชาดนตรี ($\bar{X} = 3.65$, S.D = 1.03)

3.2.4 ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ

ตารางที่ 4.11 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ขาดความร่วมมือในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.35	1.07	ปานกลาง
2	ขาดการจัดเตรียมสื่อการสอนวิชาดนตรีในการเรียนการสอน	3.34	1.06	ปานกลาง
3	ขาดความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.46	1.19	ปานกลาง
4	ขาดทักษะด้านเทคนิคและวิธีการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.26	1.29	ปานกลาง
5	ขาดความกระตือรือร้นในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.21	1.34	ปานกลาง
6	ความสลับซับซ้อนในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี	3.39	1.07	ปานกลาง
7	ขาดความรู้ความเข้าใจหลักการทำงานของสื่อการสอนวิชาดนตรี	3.10	1.41	ปานกลาง
8	ขาดสื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีรูปแบบการใช้งานที่ง่าย	3.10	1.38	ปานกลาง
รวม		3.28	1.04	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า โดยภาพรวมปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, S.D = 1.04) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขาดความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี ($\bar{X} = 3.46$, S.D = 1.19)

ตอนที่ 4 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

4.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม

ตารางที่ 4.12 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โดยภาพรวม (n = 295)

ด้านที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ความต้องการประเภทของสื่อการสอน	4.24	.53	มาก
2	การพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอน	4.36	.58	มาก
3	การสนับสนุนจากสถานศึกษา	4.28	.60	มาก
	รวม	4.30	.49	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30, S.D = .49$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 4.36, S.D = .58$)

4.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นรายชื่อ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.13 – 4.23

4.2.1 ความต้องการประเภทของสื่อการสอน

ตารางที่ 4.13 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับความต้องการประเภทของสื่อการสอน (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	สื่อสิ่งพิมพ์	4.00	.74	มาก
2	สื่อโสตทัศน	4.28	.61	มาก
3	สื่อเสียง	4.24	.82	มาก
4	สื่อภาพนิ่ง	4.14	.80	มาก
5	สื่อภาพเคลื่อนไหว	4.49	.72	มาก
6	สื่ออิเล็กทรอนิกส์	4.28	.73	มาก
7	ชุดการสอนสอน	4.24	.70	มาก
8	เครื่องมือ / อุปกรณ์สื่อโสตทัศน	4.29	.59	มาก
รวม		4.24	.53	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับความต้องการประเภทของสื่อการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D = .53) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สื่อภาพเคลื่อนไหว ($\bar{X} = 4.49$, S.D = .72)

1) สื่อสิ่งพิมพ์

ตารางที่ 4.14 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ตำราคนตรี	3.75	1.47	มาก
2	วารสารคนตรี	3.63	1.46	มาก
3	สารานุกรมคนตรี	3.67	1.38	มาก
4	พจนานุกรมคนตรี	4.10	.74	มาก
5	รายงานการวิจัยทางด้านคนตรี	4.13	.77	มาก
6	แบบเรียนคนตรี	4.25	.79	มาก
7	คู่มือหลักสูตร และคู่มือนักเรียน	4.29	.77	มาก
8	หนังสืออ้างอิงคนตรี	4.17	.80	มาก
รวม		4.00	.74	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D = .74) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน ($\bar{X} = 4.29$, S.D = .77)

2) สื่อโสตทัศน

ตารางที่ 4.15 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับสื่อโสตทัศน (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	แผนภูมิการจัดวงดนตรีประเภทต่างๆ	4.15	.70	มาก
2	แบบจำลองวงดนตรี	4.22	.68	มาก
3	สื่อของจริง	4.47	.77	มาก
รวม		4.28	.61	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับสื่อโสตทัศนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D = .61) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สื่อของจริง ($\bar{X} = 4.47$, S.D = .77)

3) สื่อเสียง

ตารางที่ 4.16 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับสื่อเสียง (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ซีดีเสียง	4.27	.87	มาก
2	เครื่องเล่นเทปเสียง	4.22	.86	มาก
รวม		4.24	.82	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับสื่อเสียงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D = .82) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ซีดีเสียง ($\bar{X} = 4.27$, S.D = .87)

4) สื่อภาพนิ่ง

ตารางที่ 4.17 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี เกี่ยวกับสื่อภาพนิ่ง (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ภาพถ่ายเครื่องดนตรี, วงดนตรี	4.12	.82	มาก
2	ภาพวาดเครื่องดนตรี, วงดนตรี	4.12	.82	มาก
3	ภาพชุดเครื่องดนตรี, วงดนตรี	4.18	.82	มาก
4	แผ่นภาพเครื่องดนตรี, วงดนตรี	4.14	.83	มาก
	รวม	4.14	.80	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับสื่อภาพนิ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D = .80) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือภาพชุดเครื่องดนตรี, วงดนตรี ($\bar{X} = 4.18$, S.D = .82)

5) สื่อภาพเคลื่อนไหว

ตารางที่ 4.18 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี เกี่ยวกับสื่อภาพเคลื่อนไหว (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	วีดิทัศน์	4.47	.77	มาก
2	สไลด์คอมพิวเตอร์	4.47	.75	มาก
3	สื่อมัลติมีเดีย	4.52	.75	มากที่สุด
	รวม	4.49	.72	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับสื่อภาพเคลื่อนไหวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D = .72) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสื่อมัลติมีเดีย ($\bar{X} = 4.52$, S.D = .75)

6) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4.19 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	4.36	.76	มาก
2	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	4.27	.81	มาก
3	บทเรียน e – Learning	4.34	.81	มาก
4	แอปพลิเคชันสำหรับแท็บเล็ต (Tablet)	4.14	.94	มาก
	รวม	4.28	.73	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D = .73) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ($\bar{X} = 4.36$, S.D = .76)

7) สื่อชุดการสอน

ตารางที่ 4.20 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับสื่อชุดการสอน (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย	4.30	.74	มาก
2	ชุดการสอนรายบุคคล	4.14	.84	มาก
3	ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม	4.27	.71	มาก
	รวม	4.24	.70	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับสื่อชุดการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D = .70) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย ($\bar{X} = 4.30$, S.D = .74)

8) สื่อเครื่องมือ/อุปกรณ์สื่อ โสตทัศน

ตารางที่ 4.21 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี เกี่ยวกับสื่อเครื่องมือ/อุปกรณ์สื่อ โสตทัศน (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	เครื่องคอมพิวเตอร์ / Notebook	4.40	.73	มาก
2	เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	4.23	.87	มาก
3	เครื่องฉายวิดีโอโปรเจกเตอร์	4.35	.77	มาก
4	จอรับภาพ	4.47	.57	มาก
5	เครื่องรับโทรทัศน์สี	4.30	.72	มาก
6	เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์	4.23	.80	มาก
7	เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)	4.18	.78	มาก
8	กล้องถ่ายรูปดิจิทัล	4.23	.70	มาก
9	เครื่องเล่นและบันทึกเทปเสียง	4.30	.72	มาก
10	เครื่องเล่นและบันทึกภาพ/ข้อมูล ด้วยซีดีรอม	4.25	.70	มาก
11	ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง	4.23	.76	มาก
รวม		4.29	.59	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับสื่อเครื่องมือ/อุปกรณ์สื่อ โสตทัศนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D = .59) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ จอรับภาพ ($\bar{X} = 4.47$, S.D = .57)

4.2.2 การพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอน

ตารางที่ 4.22 ความต้องการการพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน	4.23	.72	มาก
2	ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน	4.46	.64	มาก
3	ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการซ่อมบำรุงการเก็บรักษาสื่อการสอน	4.38	.70	มาก
4	ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินสื่อการสอน	4.32	.69	มาก
5	ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการสอน	4.40	.66	มาก
6	ต้องการให้โรงเรียนมีการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ โดยเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้	4.39	.66	มาก
รวม		4.36	.58	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการการพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D = .58) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 4.46$, S.D = .64)

4.2.3 การสนับสนุนจากสถานศึกษา

ตารางที่ 4.23 ความต้องการการสนับสนุนจากสถานศึกษาของครูผู้สอนคนตรี (n = 295)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ต้องการผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการผลิต การใช้ และการดูแลรักษาสื่อการศึกษา อย่างถูกวิธี	4.15	.84	มาก
2	ต้องการเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสื่อและอุปกรณ์สื่อการสอน	4.11	.88	มาก
3	ต้องการเจ้าหน้าที่ในการซ่อมดูแล เก็บรักษา สื่อและอุปกรณ์สื่อการสอน	4.22	.78	มาก

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
4	ต้องการให้มีการฝึกอบรมทักษะการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ	4.26	.84	มาก
5	ต้องการให้มีการจัดทำคู่มือการใช้และการดูแลรักษาสื่อการศึกษา	4.09	.85	มาก
6	ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ในการใช้สื่อการสอนใหม่ๆ	4.24	.78	มาก
7	ต้องการให้มีบริการสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	4.49	.70	มาก
8	ต้องการห้องที่เอื้ออำนวยในการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน	4.36	.81	มาก
9	ต้องการอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตสื่อการสอน	4.43	.62	มาก
10	ต้องการงบประมาณในการผลิตและจัดซื้อสื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ	4.50	.72	มากที่สุด
รวม		4.28	.60	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า โดยภาพรวมความต้องการการสนับสนุนจากสถานศึกษาของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D = .60) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ต้องการงบประมาณในการผลิตและจัดซื้อสื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ ($\bar{X} = 4.50$, S.D = .72)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ด้านสภาพการใช้สื่อการสอน

5.1.1 ครูผู้สอนคนตรีไม่สามารถสร้างสื่อการสอนเองได้ ควรที่จะได้รับความช่วยเหลือแนะนำในเรื่องการผลิตและการใช้สื่อการสอน (จำนวน 15 คน)

5.1.2 สื่อการสอนชาร์ต มิไม่เพียงพอ (จำนวน 13 คน)

5.1.3 สื่อการสอนไม่ทันสมัย (จำนวน 10 คน)

5.1.4 สภาพห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนวิชาคนตรี (จำนวน 8 คน)

5.2 ปัญหาการใช้สื่อการสอน

5.2.1 อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนวิชาคนตรีมิไม่เพียงพอ (จำนวน 15 คน)

5.2.2 เครื่องดนตรีชาร์ตขาดงบประมาณในการซ่อมแซมและจัดซื้อใหม่ (จำนวน 13 คน)

5.2.3 ห้องเรียนวิชาคนตรี ไม่มีที่จัดเก็บวัสดุ สื่อการสอนวิชาคนตรีที่เป็นหมวดหมู่(จำนวน 8 คน)

5.2.4 ขาดการให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอน (จำนวน 7 คน)

5.3 ความต้องการการใช้สื่อการสอน

5.3.1 ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องพื้นฐานทางคนตรี เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน(จำนวน 12 คน)

5.3.2 ควรมีงบประมาณในการจัดหา จัดทำ จัดซื้อ สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ในการจัดการเรียนการสอน(จำนวน 9 คน)

5.3.3 ควรมีงบประมาณในการสนับสนุนห้องปฏิบัติการสอนคนตรีที่เอื้อต่อการเรียนรู้(จำนวน 8 คน)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
- 3) เพื่อศึกษาความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 300 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 9 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการใช้สื่อการสอน

เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการใช้สื่อการสอน เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ ตอนที่ 4 แบบสอบถามความต้องการการใช้สื่อการสอน เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 54 ข้อ และ ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังประชากรและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามจำนวน 300 ฉบับ ได้รับคืน 295 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.33 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2556 ถึงเดือนเมษายน 2556

1.3.4 วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.4.1 สภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน พบว่าครูผู้สอนคนตรีมีการเลือกใช้สื่อให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
- 2) การดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนคนตรีมีการใช้สื่อการสอนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
- 3) การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนคนตรีมีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละภาคเรียน
- 4) ประเภทของสื่อการสอนที่ใช้ พบว่า ครูผู้สอนคนตรีมีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์

1.4.2 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านวัสดุ พบว่าครูขาดความรู้ในการดูแลรักษาวัสดุสื่อการสอนวิชาคนตรี
- 2) ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านอุปกรณ์ พบว่า ครูขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคนตรีที่มีความคงทนถาวร
- 3) ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาคนตรีด้านบุคลากร พบว่า ครูขาดการจัดอบรมเพื่อพัฒนาสื่อการสอนวิชาคนตรี

4) ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ พบว่า ครูขาดความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี

1.4.3 ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูผู้สอนดนตรีมีความต้องการสื่อการสอน อยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความต้องการสื่อการสอนในด้านประเภทของสื่อการสอน พบว่า ครูมีความต้องการ สื่อประเภทภาพเคลื่อนไหว เช่น วีดิทัศน์ สไลด์คอมพิวเตอร์ และสื่อมัลติมีเดีย

(1) ความต้องการสื่อการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ครูมีความต้องการ คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน

(2) ความต้องการสื่อการสอนประเภทสื่อโสตทัศน์ พบว่า ครูมีความต้องการ สื่อของจริง

(3) ความต้องการสื่อการสอนประเภทสื่อเสียง พบว่า ครูมีความต้องการ ซีดีเสียง

(4) ความต้องการสื่อการสอนประเภทสื่อภาพนิ่ง พบว่า ครูมีความต้องการภาพชุดเครื่องดนตรี, วงดนตรี

(5) ความต้องการสื่อการสอนประเภทสื่อภาพเคลื่อนไหว พบว่า ครูมีความต้องการสื่อมัลติมีเดีย

(6) ความต้องการสื่อการสอนประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ครูมีความต้องการบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

(7) ความต้องการสื่อการสอนประเภทชุดการสอน พบว่า ครูมีความต้องการ ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย

(8) ความต้องการสื่อการสอนประเภทสื่อเครื่องมือ/อุปกรณ์สื่อโสตทัศน์ พบว่า ครูมีความต้องการ จอรับภาพ

2) ความต้องการสื่อการสอนในด้านการพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอน พบว่า ครูมีความต้องการให้จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

3) ความต้องการสื่อการสอนในด้านการสนับสนุนจากสถานศึกษา พบว่า ครูมีความต้องการงบประมาณในการผลิตและจัดซื้อสื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาด้านสภาพการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในด้านการวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ มีการเลือกใช้สื่อให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพร จำปาอ่อน (2548) ที่กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายชั้นตอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรื่องลำดับขั้นตอนที่มีการปฏิบัติจากมากไปน้อย คือ ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือก คัดแปลง หรือการออกแบบสื่อ การวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียน การประเมินผล การกำหนดการตอบสนองของผู้เรียนและการใช้สื่อ

2.2 ผลการศึกษาด้านปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่าครูผู้สอนมีปัญหาของสื่อการเรียนการสอน โดยทั่วไป คือ ขาดความรู้ในการดูแลรักษาวัสดุสื่อการสอนวิชาคนตรี ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาคนตรีที่มีความคงทนถาวร ขาดการจัดอบรมเพื่อพัฒนาสื่อการสอนวิชาคนตรี และขาดความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการสอนวิชาคนตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ใหม่เพ็ชรวงศ์ (2552) ที่กล่าวว่า ชั้นตอนที่มมีปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูคือปัญหาในด้านการออกแบบ การใช้สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระวิชา การดูแลรักษา การเตรียมอุปกรณ์ และสาเหตุที่เป็นปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูคือขาดแคลนการสนับสนุนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ไม่มีแหล่งให้ยืม และไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ

2.3 ผลการศึกษาด้านความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ครูผู้สอนต้องการสื่อที่มีความเคลื่อนไหว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ใหม่เพ็ชรวงศ์ (2552) ที่กล่าวว่า ครูมีความต้องการในการใช้สื่อการสอนมาก และต้องการสื่อที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน มีสีสันสวยงาม ได้รับความสนใจจากผู้เรียน ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อมัลติมีเดียในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการผลิตสื่อการสอน

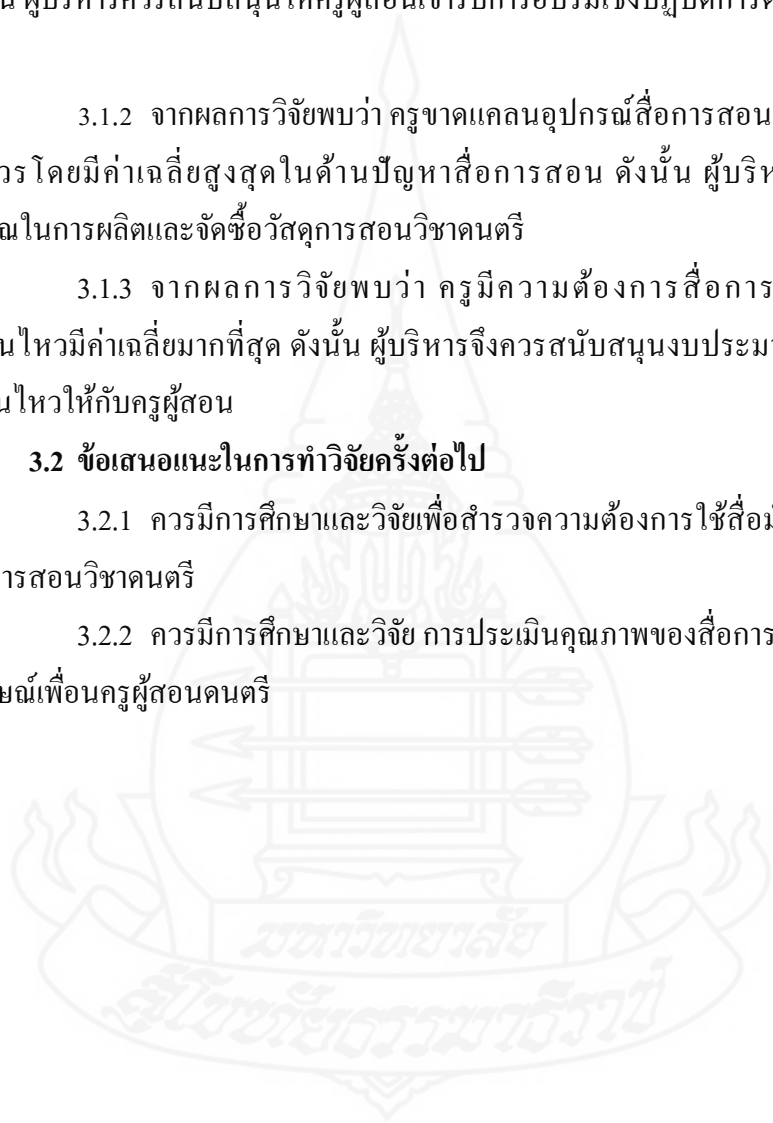
3.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ครูขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความคงทนถาวรโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านปัญหาสื่อการสอน ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณในการผลิตและจัดซื้อวัสดุการสอนวิชาดนตรี

3.1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการสื่อการสอนประเภทสื่อภาพเคลื่อนไหวมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อภาพเคลื่อนไหวให้กับครูผู้สอน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาและวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการใช้สื่อมัลติมีเดีย เพื่อใช้ในการเรียนการสอนวิชาดนตรี

3.2.2 ควรมีการศึกษาและวิจัย การประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์เพื่อนครูผู้สอนดนตรี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2554) *ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา* กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สภาคณาจารย์
กระทรวงศึกษาธิการ (2544) *แนวการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
_____ (2546 ก) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่
3) พ.ศ. 2553* กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)
- กิดานันท์ มลิทอง (2546) *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
_____ (2546) *เทคโนโลยีการศึกษา: สื่อการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ
- กิริติ บุญเจือ (2518) *ปรัชญาเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม
- คำปุ่น บุตรแสน (2550) “การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง
ดนตรีพื้นบ้านอีสาน (พิน) โดยใช้เทคนิค TAI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” การศึกษาค้นคว้า
อิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- จารุวัจน์ สองเมือง (2551) “สภาพ ปัญหา ความต้องการด้านสื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้” *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์* 14(1): 69 – 84
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543 ก) “กระบวนการสันนิเวศนาการและระบบสื่อการสอน” ใน *เอกสารการ
สอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา* หน่วยที่ 2 หน้า 1-125 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554) “ความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็นของสื่อการสอน” ใน *เอกสาร
การสอนชุดวิชาสื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* หน่วยที่ 1 หน้า 22-23 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
_____ (2554) “ความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็นของสื่อการสอน” ใน *เอกสารการ
สอนชุดวิชาสื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* หน่วยที่ 1 หน้า 14-27 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526) *การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา* กรุงเทพมหานคร
วัฒนาพานิช
_____ (2533) *เทคโนโลยีทางการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย* กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์

- ณรุทธ์ สุทนต์ (2544) *พฤติกรรมการสอนดนตรี* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิพวรรณ ศรีตัมพภา (2553) “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้บทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อ เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เชาวเลิศ เลิศขโลพาร (2544) *ความเหมาะสมของเทคโนโลยีการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา*
ไทย กรุงเทพมหานคร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประสิทธิ์ ใหม่เพ็ชรวงศ์ (2552) “การศึกษาปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนคาทอลิกในสังฆมณฑลนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- รัฐกรณ์ คิดการ (2547) *เอกสารประกอบการสอน รายวิชาเทคโนโลยีการศึกษา* นครราชสีมา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิฑูร (2550) *เทคโนโลยีการศึกษา* นครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- วัฒนา มัคคสมัน และศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2554) “ประเภทของสื่อที่ใช้ในการสอนดนตรีสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อกับการศึกษาระดับพื้นฐาน* หน่วยที่ 12 หน้า 29-39 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วิภาพร อำไพพิทักษ์วงศ์ (2552) “สื่อการสอนดนตรีชนิดเกมกระดานแนวคิดเกมเศรษฐกิจเพื่อสอนอ่านโน้ตของนักเรียนเปียโนชั้นต้น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- วิรุณ ตั้งเจริญ และวชิระ อินทร์อุดม (2525) *เอกสารการสอนระดับมัธยมศึกษา* สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วีระพร จำปาอ่อน (2548) “การใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และเขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- สมพร นาสมโภชน (2549) “สภาพปัญหา ความต้องการและการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีการศึกษาโรงเรียนต้นแบบในฝันและโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

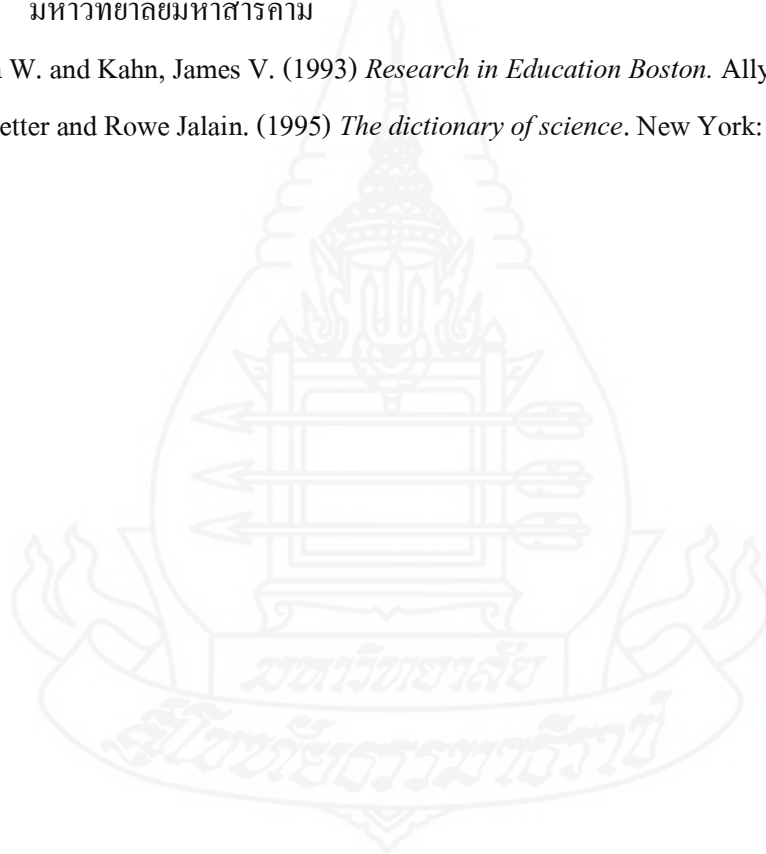
สุวิญญา เกษเกศา (2551) “ปัญหาและความต้องการใช้สื่อการสอนบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559)*
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร พรึกหวานกราฟิก

อัครายุทธ ลุนเสนา (2552) “การพัฒนาโปรแกรมบทเรียนเรื่องเครื่องดนตรีสาระดนตรี กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Best, John W. and Kahn, James V. (1993) *Research in Education Boston*. Allyn and Bacon.

Lafferty Petter and Rowe Jalain. (1995) *The dictionary of science*. New York: Simon & Schuster

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

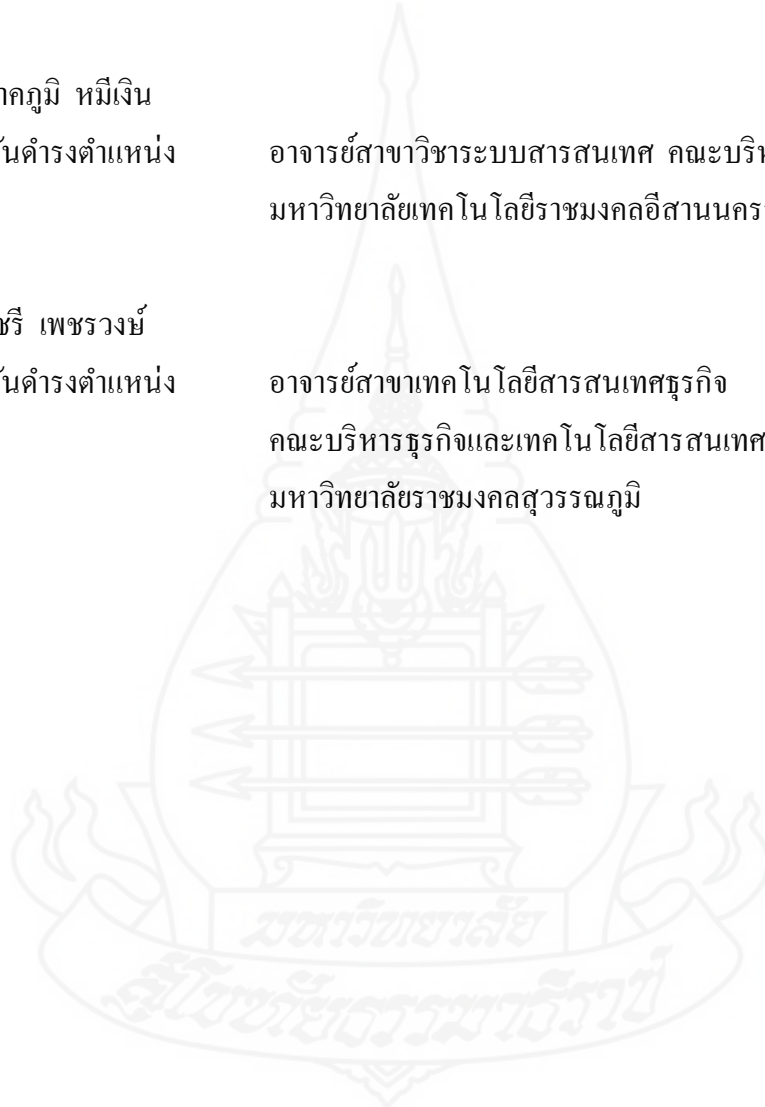
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ดร.วราภรณ์ สีนถาวร
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยคณบดีวิชาการและประธานสาขาวิชาเทคโนโลยี
การศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
2. ดร.ภาคภูมิ หมีเงิน
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์สาขาวิชาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. ดร. วังธี เพชรวงษ์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ
คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
2. คำตอบของท่านมีคุณค่ายิ่งต่อการวิจัย และการตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านเองแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะเก็บรักษาคำตอบรายบุคคลของท่านไว้ โดยจะเสนอผลเป็นภาพรวมเฉพาะในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น จึงขอความกรุณาท่านได้ตอบตามสภาพความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอน
  - ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอน
  - ตอนที่ 4 ความต้องการสื่อการสอน
  - ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. แบบสอบถามนี้มีเกณฑ์การพิจารณาตอบแบบสอบถามดังนี้
  - 5 หมายถึง มีสภาพ / มีปัญหา / มีความต้องการในระดับมากที่สุด
  - 4 หมายถึง มีสภาพ / มีปัญหา / มีความต้องการในระดับมาก
  - 3 หมายถึง มีสภาพ / มีปัญหา / มีความต้องการในระดับปานกลาง
  - 2 หมายถึง มีสภาพ / มีปัญหา / มีความต้องการในระดับน้อย
  - 1 หมายถึง มีสภาพ / มีปัญหา / มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสิทธิศักดิ์ นูรณ์เจริญ

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- 20 - 30 ปี 31 - 40 ปี
 41 - 50 ปี 51 - 60 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก

4. ระดับชั้นที่ทำการสอน

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

5. ตำแหน่งทางวิชาการ

- ครูผู้ช่วย ครูคศ. 1 ครูคศ. 2
 ครูคศ. 3 ครูคศ. 4

6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน

- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

7. ประสบการณ์ในการสอนวิชาดนตรี

- 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี
 16 - 20 ปี 20 ปี ขึ้นไป

8. จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาดนตรีต่อสัปดาห์

- ต่ำกว่า 5 ชั่วโมง 5 - 10 ชั่วโมง 11 - 15 ชั่วโมง
 16 - 20 ชั่วโมง 21 ชั่วโมง ขึ้นไป

9. ท่านเคยใช้สื่อการสอนประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เคยใช้

☐ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แบบเรียน หนังสือต่างๆ	☐ สื่อภาพเคลื่อนไหว เช่น สไลด์คอมพิวเตอร์
☐ สื่อโสตทัศน เช่น แผนภูมิ หุ่นจำลอง	☐ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CAI , E – Book
☐ สื่อเสียง เช่น ซีดีเสียง เทปเสียง	☐ สื่อชุดการสอน
☐ สื่อภาพนิ่ง เช่น ภาพถ่าย แผนภาพ	☐ เครื่องมืออุปกรณ์สื่อโสต

ไม่เคยใช้ โปรดระบุเหตุผล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ไม่มีทักษะในการใช้สื่อ	☐ ไม่มีสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา
☐ ไม่มีงบประมาณในการจัดหาสื่อ	☐ อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริงของท่าน

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. การวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน					
1.1 มีการเลือกสื่อให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน					
1.2 มีการวิเคราะห์ความต้องการของหลักสูตรเพื่อกำหนดสื่อการสอนที่ใช้					
1.3 มีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาของการสอน					
1.4 มีการวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอน					
1.5 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อการเรียนการสอน					
1.6 มีการกำหนดประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่จะใช้ไว้ล่วงหน้า					
1.7 มีการเลือก คัดแปลง หรือออกแบบสื่อการสอน					
1.8 มีการตรวจสอบสื่อการเรียนการสอนที่จะใช้ล่วงหน้าให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน					
1.9 มีการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนก่อนดำเนินการใช้จริง					
1.10 มีการกำหนดกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน					
1.11 มีการเขียนแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม					
1.12 มีการศึกษาเนื้อหาสาระเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนการสอนที่เลือกใช้					
1.13 ท่านมีการจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับการใช้สื่อการเรียนการสอน					
2 การดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน					
2.1 มีการนำเสนอสื่อการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนในแผนการใช้สื่อการเรียนการสอน					
2.2 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน					
2.3 มีการใช้สื่อการสอนเสนอเนื้อหาบทเรียน					
2.4 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงกิจกรรมการเรียน					
2.5 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน					
2.6 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อสรุปเนื้อหาบทเรียน					
2.7 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อประเมินความเข้าใจของผู้เรียน					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3 การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน					
3.1 มีการประเมินการนำเสนอสื่อการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้					
3.2 ใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน					
3.3 มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน					
3.4 มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์ผู้เรียน					
3.5 มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละภาคเรียน					
3.6 มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์เพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คนตรี					
3.7 มีการนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ เพื่อปรับปรุงการใช้สื่อการเรียนการสอน					
3.8 มีการนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนด้านสื่อการเรียนการสอน					
4 ประเภทของสื่อการสอนที่ใช้					
4.1 สื่อสิ่งพิมพ์ (โปสเตอร์.....)					
4.2 สื่อวัสดุ (โปสเตอร์.....)					
4.3 สื่ออุปกรณ์ (โปสเตอร์.....)					
4.4 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปสเตอร์.....)					
4.5 สื่อวิธีการ (โปสเตอร์.....)					

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริงของท่าน

รายการ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
1. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านวัสดุ					
1.1 ขาดทักษะการใช้วัสดุเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี					
1.2 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้านดนตรีมีไม่เพียงพอ					
1.3 ขั้นตอนการได้มาซึ่งวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรีมีความยุ่งยาก					
1.4 จำนวนวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรีมีไม่เพียงพอ					
1.5 ขาดการเตรียมความพร้อมในการใช้วัสดุสื่อการสอนเป็นสื่อในการเรียนการสอนวิชาดนตรี					
1.6 วัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรีขาดความทันสมัย					
1.7 ขาดสถานที่เก็บวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรีไว้เป็นหมวดหมู่					
1.8 ขาดความรู้ในการดูแลรักษาวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรี					
1.9 ขาดความรู้และอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุงวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรี					
2. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านอุปกรณ์					
2.1 จำนวนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีมีไม่เพียงพอ					
2.2 ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรี					
2.3 ขาดการซ่อมบำรุงอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรี					
2.4 อุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความทันสมัยมีไม่เพียงพอ					
2.5 ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความพร้อมใช้ในการเรียนการสอน					
2.6 ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความคงทนถาวร					
2.7 ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการนำไปใช้ในการเรียนการสอน					
3. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านบุคลากร					
3.1 ขาดความเข้าใจในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					
3.2 ขาดการเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					
3.3 ขาดการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					

รายการ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
3.4 ขาดทักษะในการอธิบายสาธิตการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					
3.5 ขาดความรู้ในการนำสื่อการสอนวิชาดนตรีมาใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในกิจกรรมการเรียนการสอน					
3.6 ขาดความชำนาญในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					
3.7 ขาดการจัดอบรมเพื่อพัฒนาสื่อการสอนวิชาดนตรี					
3.8 ไม่ให้ความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม ในการผลิตสื่อการสอนวิชาดนตรี					
3.9 ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานในการพัฒนาทักษะในการใช้และผลิตสื่อการสอนวิชาดนตรี					
4. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ					
4.1 ขาดความร่วมมือในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					
4.2 ขาดการจัดเตรียมสื่อการสอนวิชาดนตรีในการเรียนการสอน					
4.3 ขาดความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					
4.4 ขาดทักษะด้านเทคนิคและวิธีการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					
4.5 ขาดความกระตือรือร้นในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					
4.6 ความสลับซับซ้อนในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี					
4.7 ขาดความรู้ความเข้าใจหลักการทำงานของสื่อการสอนวิชาดนตรี					
4.8 ขาดสื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีรูปแบบการใช้งานที่ง่าย					

ตอนที่ 4 ความต้องการสื่อการสอนวิชาดนตรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ความต้องการประเภทของสื่อการสอน					
1.1 สื่อสิ่งพิมพ์					
1.1.1 ตำราดนตรี					
1.1.2 วารสารดนตรี					
1.1.3 สารานุกรมดนตรี					
1.1.4 พจนานุกรมดนตรี					
1.1.5 รายงานการวิจัยทางด้านดนตรี					
1.1.6 แบบเรียนดนตรี					
1.1.7 คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน					
1.1.8 หนังสืออ้างอิงดนตรี					
1.2 สื่อโสตทัศน					
1.2.1 แผนภูมิการจัดวงดนตรีประเภทต่างๆ					
1.2.2 แบบจำลองวงดนตรี					
1.2.3 สื่อของจริง					
1.3 สื่อเสียง					
1.3.1 ซีดีเสียง					
1.3.2 ท่านต้องการเครื่องเล่นเทปเสียง					
1.4 สื่อภาพนิ่ง					
1.4.1 ภาพถ่ายเครื่องดนตรี, วงดนตรี					
1.4.2 ภาพวาดเครื่องดนตรี, วงดนตรี					
1.4.3 ภาพชุดเครื่องดนตรี, วงดนตรี					
1.4.4 แผ่นภาพเครื่องดนตรี, วงดนตรี					
1.5 ภาพเคลื่อนไหว					
1.5.1 วีดิทัศน์					
1.5.2 สไลด์คอมพิวเตอร์					
1.5.3 สื่อมัลติมีเดีย					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1.6.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน					
1.6.2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์					
1.6.3 บทเรียน e – Learning					
1.6.4 แอปพลิเคชันสำหรับแท็บเล็ต (Tablet)					
1.7 ชุดการสอน					
1.7.1 ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย					
1.7.2 ชุดสอนรายบุคคล					
1.7.3 ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม					
1.8 เครื่องมือ / อุปกรณ์สื่อทัศน					
1.8.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ / Notebook					
1.8.2 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ					
1.8.3 เครื่องฉายวีดีโอโปรเจคเตอร์					
1.8.4 จอรับภาพ					
1.8.5 เครื่องรับโทรทัศน์					
1.8.6 เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์					
1.8.7 เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)					
1.8.8 กล้องถ่ายรูปดิจิทัล					
1.8.9 เครื่องเล่นและบันทึกเทปเสียง					
1.8.10 เครื่องเล่นและบันทึกภาพ/ข้อมูล ด้วยซีดีรอม					
1.8.11 ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง					
2. การพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอน					
2.1 ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน					
2.2 ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน					
2.3 ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการซ่อมบำรุงการเก็บรักษาสื่อการสอน					
2.4 ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินสื่อการสอน					
2.5 ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการสอน					
2.6 ต้องการให้โรงเรียนมีการจัดโปรแกรมการเรียน โดยเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
3. การสนับสนุนจากสถานศึกษา					
3.1 ต้องการผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการผลิต การใช้ และการดูแลรักษาสื่อการศึกษา อย่างถูกวิธี					
3.2 ต้องการเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสื่อและอุปกรณ์สื่อการสอน					
3.3 ต้องการเจ้าหน้าที่ในการซ่อมดูแล เก็บรักษา สื่อและอุปกรณ์สื่อการสอน					
3.4 ต้องการให้มีการฝึกอบรมทักษะการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ					
3.5 ต้องการให้มีการจัดทำคู่มือการใช้และการดูแลรักษาสื่อการศึกษา					
3.6 ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ในการใช้สื่อการสอนใหม่ๆ					
3.7 ต้องการให้มีบริการสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
3.8 ต้องการห้องที่เอื้ออำนวยในการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน					
3.9 ต้องการอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตสื่อสื่อการสอน					
3.10 ต้องการงบประมาณในการผลิตและจัดซื้อสื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5.1 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านสภาพการใช้สื่อการสอน

.....

.....

.....

5.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการแก้ไขปัญหาการใช้สื่อการสอน

.....

.....

.....

5.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านความต้องการสื่อการสอน

.....

.....

.....

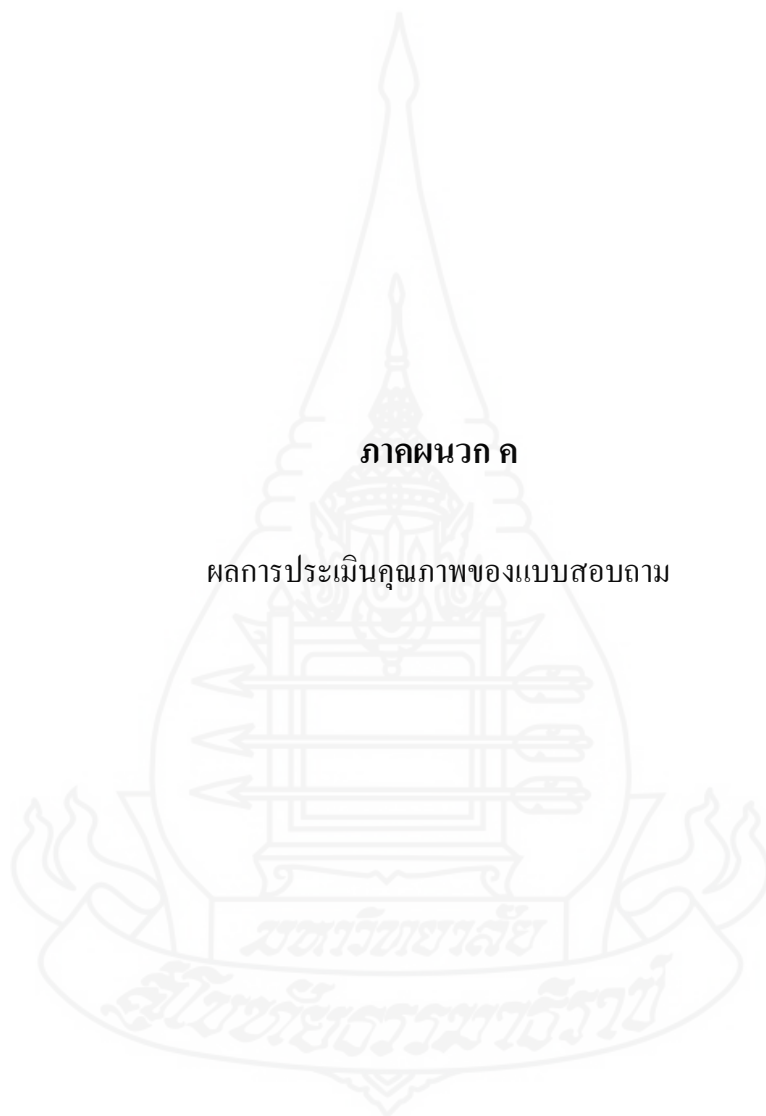
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือนี้อตอบแบบสอบถาม
สิทธิศักดิ์ บุรณ์เจริญ

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม
เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

- คำชี้แจง** โปรดตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวม
 มีคุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้
- ( ) ดีมาก
- ( ) ดี
- ( ) ปานกลาง เพราะ.....
- ( ) ปรับปรุง เพราะ.....
- .....
- .....
- .....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(ดร.วราภรณ์ สีนถาวร)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม
เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

- คำชี้แจง** โปรดตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวม
 มีคุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้
- ( ) ดีมาก
- ( ) ดี
- ( ) ปานกลาง เพราะ.....
- ( ) ปรับปรุง เพราะ.....
- .....
- .....
- .....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(ดร. ภาคภูมิ หมี่เงิน)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม
เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

- คำชี้แจง** โปรดตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวม
 มีคุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้
- ( ) ดีมาก
- ( ) ดี
- ( ) ปานกลาง เพราะ.....
- ( ) ปรับปรุง เพราะ.....
- .....
- .....
- .....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(ดร. วัชร เพชรวงษ์)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบประเมินความสอดคล้อง
เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสอบถามฉบับนี้ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของท่าน และเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

ระดับความคิดเห็น	1	เหมาะสม
	0	ไม่แน่ใจ
	-1	ควรปรับปรุง

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริงของท่าน

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
1. การวางแผนและการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้สื่อการสอน				
1.1 มีการเลือกใช้สื่อให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน				1
1.2 มีการวิเคราะห์ความต้องการของหลักสูตรเพื่อกำหนดสื่อการสอนที่ใช้				1
1.3 มีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาของการสอน				1
1.4 มีการวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอน				1
1.5 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อการเรียนการสอน				1
1.6 มีการกำหนดประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่จะใช้ไว้ล่วงหน้า				1
1.7 มีการเลือก คัดแปลง หรือออกแบบสื่อการสอน				1
1.8 มีการตรวจสอบสื่อการเรียนการสอนที่จะใช้ล่วงหน้าให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน				1
1.9 มีการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนก่อนดำเนินการใช้จริง				1
1.10 มีการกำหนดกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน				1
1.11 มีการเขียนแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม				1

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
1.12 มีการศึกษาเนื้อหาสาระเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียน การสอนที่เลือกใช้				0.66
1.13 ท่านมีการจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับการใช้สื่อการเรียน การสอน				0.66
2. การดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน				
2.1 มีการนำเสนอสื่อการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนใน แผนการใช้สื่อการเรียนการสอน				1
2.2 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน				1
2.3 มีการใช้สื่อการสอนเสนอเนื้อหาบทเรียน				1
2.4 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อแจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงกิจกรรมการเรียน				0.66
2.5 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน				1
2.6 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อสรุปเนื้อหาบทเรียน				1
2.7 มีการใช้สื่อการสอนเพื่อประเมินความเข้าใจของผู้เรียน				0.66
3. การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน				
3.1 มีการประเมินการนำเสนอสื่อการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้				1
3.2 มีการใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน				1
3.3 มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสังเกต พฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน				1
3.4 มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์ ผู้เรียน				1
3.5 มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละภาคเรียน				1
3.6 มีการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์ เพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี				1
3.7 มีการนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ เพื่อปรับปรุงการใช้สื่อ การเรียนการสอน				1
3.8 มีการนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการวิจัยในชั้นเรียน ด้าน สื่อการสอน				1

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
4. ประเภทของสื่อการสอนที่ใช้				
4.1 สื่อสิ่งพิมพ์ (โปรกระบวน.....)				1
4.2 สื่อวัสดุ (โปรกระบวน.....)				1
4.3 สื่ออุปกรณ์ (โปรกระบวน.....)				1
4.4 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปรกระบวน.....)				1
4.5 สื่อวิธีการ (โปรกระบวน.....)				1

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริงของท่าน

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
1. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านวัสดุ				
1.1 ขาดทักษะการใช้วัสดุเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรี				1
1.2 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้านดนตรีมีไม่เพียงพอ				1
1.3 ขั้นตอนการได้มาซึ่งวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรีมีความยุ่งยาก				1
1.4 จำนวนวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรีมีไม่เพียงพอ				1
1.5 ขาดการเตรียมความพร้อมในการใช้วัสดุสื่อการสอนเป็นสื่อในการเรียนการสอนวิชาดนตรี				1
1.6 วัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรีขาดความทันสมัย				1
1.7 ขาดสถานที่เก็บวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรีไว้เป็นหมวดหมู่				1
1.8 ขาดความรู้ในการดูแลรักษาวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรี				1
1.9 ขาดความรู้และอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุงวัสดุสื่อการสอนวิชาดนตรี				1
2. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านอุปกรณ์				
2.1 จำนวนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีมีไม่เพียงพอ				1
2.2 ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรี				1
2.3 ขาดการซ่อมบำรุงอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรี				1
2.4 อุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความทันสมัยมีไม่เพียงพอ				1
2.5 ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความพร้อมใช้ในการเรียนการสอน				1
2.6 ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความคงทนถาวร				1
2.7 ขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการนำไปใช้ในการเรียนการสอน				1
3. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านบุคลากร				
3.1 ขาดความเข้าใจในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				1
3.2 ขาดการเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				1

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
3.3 ขาดการให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				1
3.4 ขาดทักษะในการอธิบายสาธิตการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				0.66
3.5 ขาดความรู้ในการนำสื่อการสอนวิชาดนตรีมาใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในกิจกรรมการเรียนการสอน				0.66
3.6 ขาดความชำนาญในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				1
3.7 ขาดการจัดอบรมเพื่อพัฒนาสื่อการสอนวิชาดนตรี				1
3.8 ไม่ให้ความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม ในการผลิตสื่อการสอนวิชาดนตรี				1
3.9 ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานในการพัฒนาทักษะในการใช้และผลิตสื่อการสอนวิชาดนตรี				1
4. ปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรีด้านเทคนิค/วิธีการ				
4.1 ขาดความร่วมมือในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				1
4.2 ขาดการจัดเตรียมสื่อการสอนวิชาดนตรีในการเรียนการสอน				1
4.3 ขาดความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				1
4.4 ขาดทักษะด้านเทคนิคและวิธีการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				1
4.5 ขาดความกระตือรือร้นในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				1
4.6 ความสลับซับซ้อนในการใช้สื่อการสอนวิชาดนตรี				0.66
4.7 ขาดความรู้ความเข้าใจหลักการทำงานของสื่อการสอนวิชาดนตรี				1
4.8 ขาดสื่อการสอนวิชาดนตรีที่มีรูปแบบการใช้งานที่ง่าย				1

ตอนที่ 4 ความต้องการสื่อการสอนวิชาดนตรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
1. ความต้องการประเภทของสื่อการสอน				
1.1 สื่อสิ่งพิมพ์				
1.1.1 ตำราดนตรี				1
1.1.2 วารสารดนตรี				1
1.1.3 สารานุกรมดนตรี				1
1.1.4 พจนานุกรมดนตรี				1
1.1.5 รายงานการวิจัยทางด้านดนตรี				1
1.1.6 แบบเรียนดนตรี				1
1.1.7 คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน				1
1.1.8 หนังสืออ้างอิงดนตรี				1
1.2 สื่อโสตทัศน				
1.2.1 แผนภูมิการจัดวงดนตรีประเภทต่างๆ				1
1.2.2 แบบจำลองวงดนตรี				1
1.2.3 สื่อของจริง				1
1.3 สื่อเสียง				
1.3.1 ซีดีเสียง				1
1.3.2 ท่านต้องการเครื่องเล่นเทปเสียง				1
1.4 สื่อภาพนิ่ง				
1.4.1 ภาพถ่ายเครื่องดนตรี, วงดนตรี				1
1.4.2 ภาพวาดเครื่องดนตรี, วงดนตรี				1
1.4.3 ภาพชุดเครื่องดนตรี, วงดนตรี				1
1.4.4 แผ่นภาพเครื่องดนตรี, วงดนตรี				1
1.5 ภาพเคลื่อนไหว				
1.5.1 วีดิทัศน์				1
1.5.2 สไลด์คอมพิวเตอร์				1
1.5.3 สื่อมัลติมีเดีย				1

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
1.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์				
1.6.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน				1
1.6.2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์				1
1.6.3 บทเรียน e – Learning				1
1.6.4 แอปพลิเคชันสำหรับแท็บเล็ต (Tablet)				1
1.7 ชุดการสอน				
1.7.1 ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย				1
1.7.2 ชุดการสอนรายบุคคล				1
1.7.3 ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม				1
1.8 เครื่องมือ / อุปกรณ์สื่อทัศน				
1.8.1 เครื่องคอมพิวเตอร์ / Notebook				1
1.8.2 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ				1
1.8.3 เครื่องฉายวิดีโอโปรเจกเตอร์				1
1.8.4 จอรับภาพ				1
1.8.5 เครื่องรับโทรทัศน์				1
1.8.6 เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์				1
1.8.7 เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)				0.66
1.8.8 กล้องถ่ายภาพดิจิทัล				0.66
1.8.9 เครื่องเล่นและบันทึกเทปเสียง				1
1.8.10 เครื่องเล่นและบันทึกภาพ/ข้อมูล ด้วยซีดีรอม				1
1.8.11 ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง				1
2. การพัฒนาความรู้เพื่อการใช้สื่อการสอน				
2.1 ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน				1
2.2 ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน				1
2.3 ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการซ่อมบำรุงการเก็บรักษาสื่อการสอน				1
2.4 ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินสื่อการสอน				1
2.5 ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการสอน				1

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
2.6 ต้องการให้โรงเรียนมีการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ โดยเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้				1
3. การสนับสนุนจากสถานศึกษา				
3.1 ต้องการผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการผลิต การใช้ และการดูแลรักษาสื่อการศึกษา อย่างถูกวิธี				1
3.2 ต้องการเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสื่อและอุปกรณ์สื่อการสอน				1
3.3 ต้องการเจ้าหน้าที่ในการซ่อมดูแล เก็บรักษา สื่อและอุปกรณ์ สื่อการสอน				1
3.4 ต้องการให้มีการฝึกอบรมทักษะการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ				1
3.5 ต้องการให้มีการจัดทำคู่มือการใช้และการดูแลรักษาสื่อการศึกษา				1
3.6 ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ในการใช้สื่อการสอนใหม่ๆ				1
3.7 ต้องการให้มีบริการสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ				1
3.8 ต้องการห้องที่เอื้ออำนวยในการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน				1
3.9 ต้องการอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตสื่อสื่อการสอน				1
3.10 ต้องการงบประมาณในการผลิตและจัดซื้อสื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ				1

สิทธิศักดิ์ บูรณ์เจริญ

นักศึกษابริญญาโท สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสิทธิศักดิ์ บุรณ์เจริญ
วันเดือนปีเกิด	1 พฤษภาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูสุรินทร์ พ.ศ. 2533 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2545
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนห้วยลึกผดุงวิทยา อำเภอศีร์ษะเกษ จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ

